

V Bruseli 24. júna 2026
(OR. en)

10464/26

**Medziinštitucionálny spis:
2025/0543 (COD)**

RECH 278
COMPET 761
IND 409
MI 625
EDUC 267
TELECOM 311
ENER 392
ENV 719
CLIMA 325
AGRI 492
TRANS 415
SAN 474
BIOTECH 78
CADREFIN 288
CODEC 1162

POZNÁMKA K BODU A

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Rada
Predmet:	Balík Horizont Európa: rámcový program pre výskum a inovácie na obdobie 2028 – 2034 Rámcový program a jeho pravidlá účasti a šírenia – čiastočné všeobecné smerovanie

Delegáciám v prílohe zasielame revidované znenie, ktoré vypracovalo predsedníctvo.

Všetky referenčné sumy sa uvedú po ukončení rokovaní o viacročnom finančnom rámci.

Ustanovenia v zátvorkách sú z čiastočného všeobecného smerovania vylúčené.

Návrh

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY,

**ktorým sa ustanovuje rámcový program pre výskum a inovácie Horizont Európa na obdobie
2028 – 2034, stanovujú pravidlá účasti na ňom a pravidlá šírenia výsledkov a ktorým sa
zrušuje nariadenie (EÚ) 2021/695**

(Text s významom pre EHP)

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 173 ods. 3, článok 182 ods. 1, článok 183, článok 188 druhý pododsek a článok 322 ods. 1 písm. a),

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru¹,

so zreteľom na stanovisko Výboru regiónov²,

so zreteľom na stanovisko Dvora audítorov (1),

konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom,

¹ Ú. v. EÚ C [...], [...], s. [...].

² Ú. v. EÚ C [...], [...], s. [...].

keďže:

- (1) Cieľom Únie je posilniť svoju vedeckú a technologickú základňu prostredníctvom posilnenia európskeho výskumného priestoru (EVP), v rámci ktorého je zaručený voľný pohyb výskumných pracovníkov, vedeckých poznatkov a technológií, a podnecovania k zvyšovaniu jej konkurencieschopnosti vrátane konkurencieschopnosti priemyslu a zároveň podporovania všetkých výskumných a inovačných činností v záujme dosiahnutia strategických priorít a záväzkov Únie, ktorých konečným cieľom je presadzovanie mieru, hodnôt Únie a blaha jej národov. V tejto súvislosti by ďalší rozvoj EVP mal prispieť k účinnému vykonávaniu voľného pohybu vedomostí, výskumu a inovácií ako „piatej slobody“ Únie.
- (2) Na dosiahnutie vedeckého, technologického, hospodárskeho, environmentálneho a spoločenského vplyvu a maximalizáciu pridanej hodnoty investícií Únie do výskumu a inovácií by Únia mala investovať do výskumu a inovácií prostredníctvom programu Horizont Európa – rámcového programu pre výskum a inovácie na obdobie 2028 – 2034 (program), ktorý by mal posilniť vedúce postavenie v oblasti vedy a technológií, konkurencieschopnosť, odolnosť a suverenitu, udržateľnosť a sociálnu súdržnosť.
- (2a) Program by mal podporovať nadobúdanie, lepšie šírenie a prenos excelentných vedomostí, inovácií a technológií v Únii, podporovať kariéru výskumných pracovníkov, prilákať a udržať talenty na všetkých úrovniach a prispievať k plnému zapojeniu základne talentov Únie, uľahčovať prepojenia týkajúce sa spolupráce a posilňovať vplyv výskumu a inovácií pri tvorbe, podpore a vykonávaní politík Únie, podporovať a posilňovať zavádzanie a využívanie inovačných a udržateľných riešení v Únii a riešiť európske a globálne výzvy v synergii s Európskym fondom pre konkurencieschopnosť. Pozornosť by sa mala venovať osobitným potrebám vyplývajúcim z geopolitických výziev.
- (3) [Program by mal byť úzko prepojený s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) [XXX]* [Európsky fond pre konkurencieschopnosť]³ tým, že sa výskum a inovácie postavia do centra hospodárskej a investičnej stratégie Únie.]

³ Ú. v. EÚ C [...], [...], s. [...].

- (4) Únia by sa ďalej mala zamerať na odstránenie nerovností a podporu rozmanitosti, začlenenia a rodovej rovnosti, ako aj na boj proti diskriminácii v súlade s článkami 8 a 10 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) a s Chartou základných práv Európskej únie.
- (4a) Program by mal aktívne podporovať využívanie výsledkov výskumu financovaného z verejných zdrojov a vedeckých dôkazov pri procesoch tvorby politík na všetkých úrovniach s cieľom podporovať verejné politiky založené na dôkazoch. Osobitný dôraz by sa mal klásť na zabezpečenie toho, aby vedecké poznatky boli prístupné a relevantné pre subjekty s rozhodovacou právomocou a pre občanov.
- (4b) Program by mal podporovať začlenenie spoločenských a humanitných vied prostredníctvom zohľadňovania aspektov spoločenských a humanitných vied vo všetkých zložkách a vo všetkých fázach programovania a prostredníctvom včasného monitorovania a podávania správ o spoločenských a humanitných vedách v rámci financovaných výskumných a inovačných činností.
- (5) V rýchlo sa meniacom hospodárskom, spoločenskom a geopolitickom prostredí nedávne skúsenosti poukázali na potrebu flexibilnejšieho viacročného finančného rámca a jeho výdavkových programov z prostriedkov Únie. Na tento účel a v súlade s cieľmi programu by sa pri financovaní mali náležite vziať do úvahy vyvíjajúce sa potreby politík a priority Únie, ako sa určilo v relevantných dokumentoch uverejnených Komisiou, v uzneseniach Európskeho parlamentu a v záveroch Rady, a zároveň by sa mala zabezpečiť dostatočná predvídateľnosť plnenia rozpočtu.
- (6) Pravidlá programu týkajúce sa účasti a jeho šírenia, ktoré zahŕňajú postupy hodnotenia, sú navrhnuté tak, aby ešte viac zjednodušili prístup, zlepšili otvorenosť a maximalizovali vplyv financovania z prostriedkov Únie. Národné kontaktné miesta by mali zohrávať kľúčovú úlohu pri zjednodušovaní prístupu a zlepšovaní otvorenosti prostredníctvom cielenej komunikácie a šírenia programu Horizont Európa potenciálnym žiadateľom vrátane nových subjektov a nových cieľových skupín, čím prispejú k inkluzívnej účasti a lepšej kvalite návrhov. Komisia by mala podporovať sieť národných kontaktných miest a spolupracovať s ňou s cieľom zvýšiť jednotnosť a účinnosť služieb v celej Únii.

- (7) Program by mal prispieť k zvýšeniu verejných a súkromných investícií do výskumu a inovácií v členských štátoch, a tým pomôcť dosiahnuť celkový investičný cieľ pre výskum a vývoj vo výške aspoň 3 % hrubého domáceho produktu (HDP) Únie a prispieť k preklenutiu inovačnej priepasti v rámci Únie a vo vzťahu ku globálnym konkurentom. Investície členských štátov do výskumu a inovácií by sa mali posudzovať pomocou rámca na koordináciu politík v oblasti hospodárstva, rozpočtu, zamestnanosti a sociálnych politík v rámci Únie – procesu európskeho semestra. Dosiahnutie uvedeného cieľa by si vyžadovalo, aby členské štáty a súkromný sektor doplnili program vlastnými posilnenými investičnými opatreniami v oblasti výskumu, vývoja a inovácií. Únia dosiahla stabilný pokrok pri zvyšovaní investícií do výskumu a vývoja, zaostáva však za ostatnými svetovými lídrami. V uvedenom 3 % ciele, ktorý bol stanovený pred vyše dvoma desaťročiami, sa uznal význam výskumu a vývoja ako základu vedomostnej spoločnosti a kľúčovej hybnej sily dlhodobého hospodárskeho rastu, produktivity a globálnej konkurencieschopnosti. Tento cieľ síce podnietil viacero členských štátov k tomu, aby si stanovili vlastné ciele intenzity výskumu a vývoja, pretrvávajú však výrazné rozdiely, keďže svoje investičné ambície dosiahol alebo prekročil len malý počet členských štátov.
- (8) V relevantných prípadoch by sa pri klasifikácii výskumných a inovačných činností podľa ich úrovne technologickej vyspelosti, vývoja produktov a demonštračných činností a pri vymedzení druhov akcií dostupných vo výzvach na predkladanie návrhov mali zohľadniť vymedzenia OECD týkajúce sa úrovni technologickej pripravenosti (TRL). Na akcie, ktorých činnosti presahujú úroveň technickej pripravenosti 8 (TRL 8), by sa nemali udeľovať granty.

- (9) Európske partnerstvá sú kľúčovým nástrojom na vykonávanie priorít Únie v oblasti výskumu a inovácií. Oblasti pre európske partnerstvá sa vymedzia na základe usmernení poskytnutých Radou alebo vo vhodných prípadoch jej poradnými orgánmi. Európske partnerstvá by sa v záujme riešenia fragmentácie a prekryvania mali riadiť strategickým prístupom založeným na portfóliu, aby sa zvýšila súdržnosť, zabezpečila komplementárnosť a optimalizovalo využívanie zdrojov Únie. Členské štáty by mali zohrávať dôležitú úlohu pri určovaní, výbere a rozvoji portfólia európskeho partnerstva a pri jeho vykonávaní. Určenie portfólia by sa malo uzavrieť dostatočne včas na začiatku programového obdobia, aby sa vytvoril priestor pre vnútroštátne a regionálne investičné rozhodnutia. Európske partnerstvá by mali byť založené na strategických výskumných a inovačných programoch, ktoré odrážajú priority Únie a premietajú ich do konkrétnych opatrení v celom hodnotovom reťazci, najmä činností a spôsobov uvádzania na trh, ktoré by mali byť podporované z iných zdrojov, ako je ECF. Zakladajúce dokumenty by mali poskytovať jasný a právne spoľahlivý rámec pre spoluprácu medzi partnermi vrátane ich príslušných úloh, práv a povinností s podrobnejšími právnymi a finančnými dojednaniami, najmä pokiaľ ide o príspevky partnerov iných ako Únia, ktoré sa vo vhodných prípadoch stanovia v dodatočných dohodách.
- (9a) S cieľom zabezpečiť účinné, efektívne a transparentné vykonávanie, monitorovanie a hodnotenie programu by sa akcie v kontexte európskych partnerstiev mali vykonávať prostredníctvom jednotných postupov udeľovania vrátane postupov výziev, hodnotenia, výberu a monitorovania. Jednotné postupy udeľovania by mali znížiť administratívnu záťaž a fragmentáciu vykonávania pre prijímateľov a uľahčiť komplexné monitorovanie a zber údajov, čím sa posilní zodpovednosť a zvýši transparentnosť.
- (9b) Medzi partnerov iných ako Únia môže patriť verejný a/alebo súkromný sektor; v prípadoch, keď sa takéto partnerstvá uzatvárajú so zastupiteľskými organizáciami (napr. priemyselnými združeniami), členovia týchto organizácií by sa tiež mali považovať za partnerov na účely európskeho partnerstva.

- (9c) S cieľom zabezpečiť súdržný celoživotný prístup k európskym partnerstvám by každé partnerstvo malo zahŕňať stratégiu ukončenia angažovanosti *ex ante* a opatrenia na postupné ukončenie financovania z rámcového programu. Takéto stratégie by mali umožniť úvahy zamerané na budúcnosť o tom, ako možno ciele, činnosti a výsledky partnerstva udržať, transformovať alebo ukončiť mimo podpory Únie, čím sa zabezpečí riadny prechod a zachovanie kľúčových výsledkov a zároveň sa umožní prípadné pokračovanie činností prostredníctvom iných programov Únie, vnútroštátneho financovania alebo súkromných investícií.
- (10) [Európske partnerstvá, a to aj v podobe spoločných podnikov, ako základný nástroj na zabezpečenie zapojenia priemyslu a investícií do kolaboratívneho výskumu a inovácií by mali prispievať k osobitným cieľom politík v rámci segmentov politiky Európskeho fondu pre konkurencieschopnosť (ECF) a podľa potreby by sa mali prostredníctvom neho podporovať na splnenie týchto cieľov.]
- (12a) Oblasti misií EÚ týkajúce sa zmeny klímy, rakoviny, obnovy oceánov, zdravia pôdy a rozvoja klimaticky neutrálnych a inteligentných miest boli stanovené v nariadení 2021/695 s ambíciou riešiť tieto výzvy s jasnými a časovo ohraničenými cieľmi. Misie EÚ by mali urýchliť vývoj, rozširovanie a zavádzanie inovačných riešení a pomáhať pri vytváraní vedúcich trhov pre nové výrobky a služby. Po niekoľkých rokoch investícií do výskumu a inovácií s cieľom vyvinúť potrebné prelomové technológie, služby, výrobky a sociálne inovácie je načas zabezpečiť zavádzanie a využívanie najlepších riešení. Segmenty politiky ECF predstavujú jedinečnú možnosť, ako zabezpečiť pokrytie celého hodnotového reťazca a dosiahnutie cieľov misií. Mimoriadne potreby v oblasti výskumu a inovácií by sa mali stále začleňovať do budúcich pracovných programov v oblasti kolaboratívneho výskumu a inovácií, ktoré sa majú podporovať z tohto programu do roku 2030, aktívne zavádzanie na vyšších úrovniach technologickej pripravenosti by sa však malo dosahovať prostredníctvom nástrojov ECF a iných programov Únie. Podporu výskumných a inovačných činností prostredníctvom nástroja Nového európskeho Bauhausu (NEB) v rámci programu Horizont Európa by mali sprevádzať akcie zamerané na zavádzanie v ostatných programoch Únie.

- (13) Európska rada pre výskum (ERC) by mala poskytovať atraktívne a flexibilné financovanie, a tým umožniť talentovaným a kreatívnym individuálnym výskumným pracovníkom – s dôrazom na kariéru v počiatočnom štádiu – pokračovať v najslubnejších smeroch na hraniciach vedy vo všetkých oblastiach. Tento záväzok týkajúci sa výskumu zdola nahor iniciovaného výskumnými pracovníkmi, zvoleného na základe súťaže v rámci celej Únie, pri ktorej sa vychádza výlučne z kritéria excelentnosti a ktorá je otvorená talentom bez ohľadu na štátnu príslušnosť alebo pôvod, má zásadný význam pre posilnenie Európy ako popredného svetového centra výskumu a inovácií a pre ďalšie prilákanie a udržanie najbystrejších myslí. ERC by mala naďalej rozvíjať a posilňovať osvetové činnosti a kolaboratívne činnosti s cieľom zvýšiť viditeľnosť ERC pre najlepších výskumných pracovníkov v Únii a z ostatných častí sveta.
- (14) V globálnej vedomostnej ekonomike by dlhodobá konkurencieschopnosť Únie, jej vedúce postavenie v oblasti vedy a technológií a jej schopnosť riešiť európske a globálne výzvy mali závisieť najmä od jej kapacity rozvíjať, prilákať a udržať si vysokokvalifikovanú a medzinárodne prepojenú pracovnú silu v oblasti výskumu v celej Únii pri zohľadnení bezpečnostných hľadísk. Strategické investície do excelentných výskumných pracovníkov, ich odbornej prípravy, mobility a kariérnych vyhliadok v rámci akademickej obce aj mimo nej sú nevyhnutné na podporu prelomových vedeckých objavov, ktoré vedú k inováciám, hospodárskej, spoločenskej a environmentálnej odolnosti a spoločenskému blahobytu. V súlade so zásadami Európskej charty výskumných pracovníkov sú akcie Marie Curie-Sklodowskej (MSCA) nápomocné pri dosahovaní tohto cieľa. Program by mal posilniť prepojenia medzi organizáciami vykonávajúcimi výskum, univerzitami a ostatnými inštitúciami vysokoškolského vzdelávania a odbornej prípravy a inovačnými ekosystémami vrátane súkromného sektora. Mal by prispieť k dobudovaniu európskeho výskumného priestoru a rozvoju synergií s európskym vzdelávacím priestorom v rámci jeho rozmeru vysokoškolského vzdelávania, a to aj prostredníctvom aliancií európskych univerzít a programu Erasmus+. Tým by sa mal podporiť rozvoj schopnosti európskeho sektora vysokoškolského vzdelávania konkurovať globálnym partnerom prostredníctvom spolupráce, podpory, prilákania a udržania talentov a mobilizácie väčšieho objemu súkromných investícií.

- (14a) Akcie Marie Curie-Skłodowskej by mali prispieť k atraktivnosti všetkých členských štátov EÚ ako popredných svetových destinácií pre výskum a inovácie založené na excelentnosti a zároveň zabezpečiť rovnaké zaobchádzanie a porovnateľnú paritu kúpnej sily pre výskumných pracovníkov akcií Marie Curie-Skłodowskej bez ohľadu na krajinu, v ktorej vykonávajú svoj výskum. Zodpovedajúcim spôsobom by sa preto malo stanoviť zjednodušené vykazovanie nákladov na vykonávanie akcií Marie Curie-Skłodowskej. Opravné koeficienty pre jednotlivé krajiny a úrovne príspevkov na živobytie by sa mali každé dva roky aktualizovať na základe najnovších dostupných údajov Eurostatu, aby sa zohľadnili rozdiely v nákladoch a životnej úrovni. Na opravné koeficienty pre členské štáty EÚ a pridružené tretie krajiny sa môže uplatňovať minimálna prahová hodnota.
- (14b) Kolaboratívnymi výskumnými a inovačnými činnosťami by sa mal zabezpečiť vyvážený prístup medzi akciami zdola nahor a vopred definovanými témami. V záujme zachovania dlhodobej vízie vedúceho postavenia Únie v oblasti výskumu a inovácií možno akcie zdola nahor podporovať aj prostredníctvom rozsiahlych a kolaboratívnych iniciatív iniciovaných výskumnými pracovníkmi. V záujme vyváženia fragmentácie vedy by mali náležite zohľadniť potrebu združovať excelentnosť v celej EÚ a podporovať nové modely spolupráce spájaním etablovaných aj vznikajúcich centier excelentnosti.

- (15) Európska rada pre inovácie (EIC) by mala stimulovať inovácie tvoriace trhy v oblasti špičkových technológií. Tieto špičkové technologické inovácie by mala identifikovať, vyvíjať a zavádzať prostredníctvom svojich nástrojov. Poskytovaním súdržnej a efektívnej podpory by EIC mala vyplniť vákuum, pokiaľ ide o verejnú podporu prelomových technológií a inovácií špičkových technológií, ako aj súkromné investície do nich. EIC by sa mala zamerať na premostenie, integráciu a urýchlenie procesu inovátora od výskumu až po uvedenie na trh prostredníctvom svojich nástrojov a umožniť Únii prítomnosť vedúcich spoločností pôsobiacich v nových technologických oblastiach s cieľom splniť spoločenské a hospodárske ciele a vyhnúť sa závislostiam od iných regiónov sveta. Osobitná pozornosť by sa mala venovať podpore prelomových a špičkových technologických startupov vedených ženami a mládežou a uľahčeniu ich prístupu k financovaniu a mentorstvu. EIC by mala podporovať vysokorizikové inovácie s vysokým potenciálom a spoločnosti, ktoré predstavujú takéto technologické, vedecké, finančné, riadiace alebo trhové riziká, ktoré sa zatiaľ nepovažujú za financovateľné bankami, v dôsledku čoho nemôžu získať potrebnú úroveň investícií, aby boli globálne konkurencieschopné na trhu. V koordinácii s Európskym fondom pre konkurencieschopnosť a jeho segmentmi politiky by súčasťou toho mal byť „otvorený“ prístup (zdola nahor) aj prístup motivovaný „výzvami“. Prístup EIC by mal zahŕňať prvky na proaktívne riadenie výziev, ako sú vysokorizikové projekty, ktoré sa podporujú vo fázach alebo sa pod dohľadom programových manažérov prerušia v rámci portfóliového prístupu, ako aj umožňovať inovačné obstarávanie. Tento prístup EIC by sa mal rozšíriť na podporu startupov v oblasti obrany a dvojakého použitia a na ich rozširovanie, a to v plnej komplementárnosti s nástrojom ECF InvestEU, segmentom politiky ECF „Odolnosť a bezpečnosť, obranný priemysel a vesmír“ a činnosťami programu EÚ pre inovácie v oblasti obrany a iniciatívy CASSINI (iniciatíva pre podnikanie v oblasti vesmíru). Vykonávanie by sa malo uskutočňovať v súčinnosti s Európskym fondom pre konkurencieschopnosť. V prípade činností EIC súvisiacich s obranou by to malo zahŕňať pravidelnú výmenu informácií so zložením programového výboru zodpovedným za segment „Odolnosť a bezpečnosť, obranný priemysel a vesmír“, aby sa zabezpečilo posilnenie konkurencieschopnosti európskej obrannej technologickej a priemyselnej základne. To by malo zahŕňať aj úplné zosúladenie s ustanoveniami ECF týkajúcimi sa zriadenia a kontroly oprávnených subjektov s cieľom zaistiť bezpečnostné a obranné záujmy Únie a jej členských štátov.

- (15a) Konceptcia programu EIC Plug-in a certifikácia regionálnych, vnútroštátnych a únijských financujúcich orgánov a programov pre program EIC Plug-in by sa mali realizovať s minimálnou administratívnou záťažou pre uplatňované programy a mali by zahŕňať jasnú pridanú hodnotu pre potenciálnych žiadateľov.
- (15b) Vo všetkých fázach vykonávania by sa mala zabezpečiť komplementárnosť a synergie medzi fondom EIC a ECF. Nástroj ECF InvestEU by sa mal implementovať najmä prostredníctvom rozpočtových záruk s rozdelením rizika a finančných nástrojov implementujúcimi partnermi zodpovednými za výber investícií priamo alebo prostredníctvom finančných sprostredkovateľov. Z nástroja ECF InvestEU možno podporovať každého ekonomicky životaschopného konečného prijímateľa a investície v ktorejkoľvek fáze ich vývoja, od počiatočnej fázy (predštartovné financovanie a raná fáza rastu) až po rozširovanie, a všetky technológie vrátane prelomových technológií. Podpora Únie prevedená na konečných prijímateľov môže mať širokú škálu foriem, napr. úvery, záruky, kvázi kapitálové a kapitálové investície. Fond EIC by mal spoločnostiam poskytovať priamu kapitálovú investičnú podporu. Investičné rozhodnutia fondu EIC by mali obsahovať posúdenie s cieľom zabezpečiť, aby fond EIC investoval do konečných prijímateľov (zvyčajne startupov v oblasti špičkových technológií), ktorí vzhľadom na úroveň rizika spojeného s novými technológiami a/alebo novými trhmi nemôžu uspokojiť všetky svoje potreby financovania z trhových zdrojov alebo z ECF. Služby akcelerácie podnikania EIC môžu poskytovať nefinančnú podporu prijímateľom EIC a konečným prijímateľom a zameriavať sa na ich osobitné potreby v oblasti špičkových technológií a prevratných inovácií, zatiaľ čo projektové poradenstvo ECF môže poskytovať širšie poradenské služby na podporu širšej škály prijímateľov. Treba vytvoriť synergie, aby mohli byť koneční prijímatelia EIC Akcelerátora a Fondu EIC za predpokladu, že spĺňajú podmienky, financovaní vo fáze rozširovania z nástroja ECF InvestEU. Táto komplementárnosť sa zabezpečí napríklad spoluprácou poradného výboru pre nástroj ECF InvestEU a rady EIC.
- (16) Financovanie scaleupov venujúcich sa špičkovým technológiám v rámci Európskeho fondu pre scaleupy oznámeného v Stratégii pre startupy a scaleupy, ktoré existovalo v čase nadobudnutia účinnosti tohto nariadenia, by sa malo uskutočňovať za podmienok dohodnutých vo VFR na roky 2021 – 2027. Celé financovanie scaleupov v rámci VFR na roky 2028 – 2034 by sa malo uskutočňovať v rámci Európskeho fondu pre konkurencieschopnosť.

- (17) Spoločné výskumné centrum (JRC) by malo naďalej poskytovať nezávislé vedecké dôkazy a technickú podporu pre politiky Únie počas celého politického cyklu. Priame akcie JRC by sa mali implementovať flexibilným, efektívnym a transparentným spôsobom, a to pri zohľadnení potrieb politik Únie a príslušných potrieb členských štátov a iných používateľov JRC a pri zabezpečení ochrany finančných záujmov a strategickej autonómie Únie. [JRC by malo naďalej vytvárať dodatočné zdroje, ktoré môže použiť na podporu svojich vedeckých a technických činností.]
- (18) Program by mal zabezpečiť účinnú podporu a ochranu všetkých hodnôt a zásad európskeho výskumného priestoru a Európskeho Paktu pre výskum a inováciu⁴. Programom by sa malo najmä zabezpečovať účinné presadzovanie rovnakých príležitostí pre všetkých a uplatňovanie hľadiska rodovej rovnosti vrátane systematického zahrnutia rodového rozmeru v obsahovej náplni výskumu a inovácií. Jeho cieľom by malo byť riešiť príčiny rodovej nerovnováhy. Osobitná pozornosť by sa mala venovať zabezpečeniu rodovej rovnováhy v hodnotiacich komisiách a v ostatných relevantných poradných subjektoch, ako sú rady a expertné skupiny.
- (19) Program by mal podporovať ekosystém európskych výskumných a technologických infraštruktúr, prispievať k strategickým prioritám a politikám Únie a poskytovať európsku pridanú hodnotu prostredníctvom súdržného dlhodobého plánovania a koordinovaných investícií s členskými štátmi. Náležite by sa mala zohľadniť práca Európskeho strategického fóra o výskumných infraštruktúrach (ESFRI) (a akéhokoľvek ďalšieho strategického fóra pre technologické infraštruktúry). Cieľom príspevku až do výšky 20 % nákladov na budovanie alebo významnú modernizáciu je podporiť koherentné portfólio výskumných aj technologických infraštruktúr v záujme Únie, ktoré dopĺňajú infraštruktúry členských štátov s cieľom stimulovať vedeckú a technologickú excelentnosť a konkurencieschopnosť, a to podporou kontinua výskumu a inovácií od základného výskumu motivovaného zvedavosťou až po aplikovaný výskum zameraný na spoločenské a trhové uplatnenie.

⁴ Odporúčanie Rady (EÚ) 2021/2122 z 26. novembra 2021 o Pakte pre výskum a inováciu v Európe (Ú. v. EÚ L 431, 2.12.2021, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2021/2122/oj>).

- (20) V rámci programu by sa mali zaviesť konkrétne opatrenia na podporu budovania kapacít [v krajinách, ktorých sa týka rozširovanie účasti], a na posilnenie kolaboratívnych prepojení a zhodnocovania vedomostí v celej Únii, ktorými sa posilní výskumný a inovačný potenciál [v krajinách, ktorých sa týka rozširovanie účasti, ako aj v krajinách v procese transformácie], čo povedie k súdržnejšiemu a integrovanejšiemu európskemu systému výskumu a inovácií a prispeje k cieľu investovať aspoň 3 % HDP do výskumu a vývoja. Tieto opatrenia by sa zameriavali aj na podporu rastu výskumnej a inovačnej kapacity súkromných subjektov s cieľom viesť prechod k vyššej intenzite výskumu, vývoja a inovácií v krajinách, ktorých sa týka rozširovanie účasti, a v transformujúcich sa krajinách. Podpora v rámci týchto opatrení by mala presadzovať trvalú vzostupnú konvergenciu výskumných a inovačných kapacít a budovať na výsledkoch, ktoré krajiny dosiahli v záujme ďalšieho pokroku. Tento pokrok by sa mal pravidelne posudzovať pomocou objektívnych údajov v rámci strategického procesu programu s cieľom poskytnúť jasný postup k prípadnému vyradeniu zo zložky týkajúcej sa rozširovania účasti.
- [Oprávnené členské štáty v období 2021 – 2027 by mali byť počas celého trvania programu rozdelené do dvoch skupín na základe indexu prehľadu výsledkov inovácie a relatívnej finančnej návratnosti podľa hrubého národného dôchodku (HND) na základe týchto kritérií: i) „krajiny v procese transformácie“ s indexom prehľadu výsledkov inovácie (2023 – 2025) vyšším ako 75 % priemeru Únie, ako aj s kladnou relatívnou finančnou návratnosťou podľa HND (2021 – 2025) v rámci programu Horizont Európa; ii) „krajiny, ktorých sa týka rozširovanie účasti“, t. j. všetky ostatné členské štáty oprávnené v období 2021 – 2027.

- (21) Uznávajúc prínos vyplývajúci z medzinárodnej spolupráce pri riešení okrem iného spoločných technologických, hospodárskych, environmentálnych a spoločenských obáv by mal program podporovať spoluprácu s tretími krajinami. Medzinárodná spolupráca by mala byť založená na spoločných hodnotách a zásadách a mala by prispievať k posilňovaniu konkurencieschopnosti, suverenity a excelentnosti Únie v oblasti výskumu a inovácií vrátane jej úlohy v globálnej vedeckej diplomacii a jej schopnosti prilákať a udržať si najlepšie talenty z celého sveta. Ústredným prvkom tohto prístupu by mali byť geopolitické aspekty vrátane hospodárskej bezpečnosti a bezpečnosti výskumu a na základe celkového posúdenia prínosu, ktorý by Únia mohla získať pri riešení svojich priorít a globálnych výziev pri súčasnej ochrane hodnôt a záujmov Únie, by sa mala zväžiť rôzna miera spolupráce, čím by sa aktívne a strategickejšie prehĺbila spolupráca s dôveryhodnými podobne zmýšľajúcimi krajinami v prospech oboch strán. Úplné alebo čiastočné pridruženie k programu by malo zostať najkomplexnejšou formou spolupráce. Tretie krajiny by mali zahŕňať aj kategóriu európskych mikroštátov (Andorské kniežatstvo, Monacké kniežatstvo, Sanmarínska republika a Vatikánsky mestský štát), ak sú s takýmto štátom v platnosti príslušné medzinárodné dohody a v súlade s podmienkami, ktoré sú v nich stanovené. V prípade činností EIC súvisiacich s obranou by na financovanie mali byť oprávnené len subjekty usadené v tretích krajinách, ktoré sa zúčastňujú na Európskom fonde pre konkurencieschopnosť pre obranné činnosti v súlade s jeho článkom 50. Pri rozhodovaní o účasti tretích krajín treba rešpektovať príslušné výsady Európskeho parlamentu, Rady a Komisie podľa článku 218 ZFEÚ.

- (22) Na posilnenie strategickej autonómie Únie a zabezpečenie dlhodobého udržateľného hospodárskeho rastu je nevyhnutné posilniť jej celosvetovú konkurencieschopnosť pri súčasnej ochrane jej strategických aktív, technológií a záujmov, ako sa uvádza v Európskej stratégii hospodárskej bezpečnosti⁵. Článok 136 nariadenia (EÚ, Euratom) 2024/2509 doplnený článkom 10 nariadenia (EÚ) XXX [Európsky fond pre konkurencieschopnosť] podporuje konkurencieschopnosť Únie a chráni jej hospodársku bezpečnosť. Uplatňovanie týchto ustanovení na účely programu by malo poskytnúť vhodný právny rámec, ktorý podľa potreby umožní vytvorenie osobitných podmienok týkajúcich sa postupov udeľovania, ktoré podporujú konkurencieschopnosť založenú na excelentnom výskume a inováciách a chránia záujmy a strategickú autonómiu Únie vrátane opatrení v oblasti bezpečnosti výskumu zameraných na ochranu výskumných činností, zamestnancov a inštitúcií, obmedzenie účasti alebo ochranu výsledkov a zabezpečenie súdržnosti a súladu s osobitnými pravidlami v rámci segmentov Európskeho fondu pre konkurencieschopnosť. V prípade potreby by sa mal uplatňovať prístup založený na riziku s cieľom zabezpečiť, aby sa riziká súvisiace s výskumom a inováciami identifikovali, posúdili a riešili prostredníctvom primeraných a účinných opatrení⁶. V súlade s článkom 136 nariadenia o rozpočtových pravidlách by sa z bezpečnostných dôvodov mali na vysokorizikových dodávateľov uplatňovať obmedzenia oprávnenosti. Akékoľvek obmedzenie účasti partnerov z nečlenských štátov EÚ alebo zo subjektov EÚ, ktoré sú čiastočne alebo úplne kontrolované subjektmi mimo EÚ, by sa malo uviesť v príslušných častiach pracovných programov. Komisia by mala poskytnúť vhodný rámec, postupy, usmernenia a podporu na zabezpečenie jednotného, účinného a primeraného uplatňovania požiadaviek na bezpečnosť výskumu vo všetkých fázach implementácie programu, vo vhodných prípadoch vrátane bezpečnostného sebahodnotenia a počiatočného plánu riadenia bezpečnosti, v ktorom sa identifikujú všetky bezpečnostné obavy žiadateľa.

⁵ Spoločné oznámenie Európskemu parlamentu, Európskej rade a Rade o „Európskej stratégii hospodárskej bezpečnosti“, JOIN(2023) 20 final, Brusel, 20. 6. 2023.

⁶ Odporúčanie Rady z 23. mája 2024 o posilnení bezpečnosti výskumu, C(2024) 3510.

- (22a) Otvorenosť, medzinárodná spolupráca a akademická sloboda sú základnými predpokladmi výskumu a inovácií na svetovej úrovni. Vzhľadom na rastúce medzinárodné napätie a rastúci geopolitický význam výskumu a inovácií sa však bezpečnosť európskeho výskumu stáva čoraz zraniteľnejšou. Nežiaduci prenos kritických poznatkov a technológií, škodlivé vplyvy tretích krajín na výskum, ako aj porušovanie etiky a integrity môžu mať nepriaznivý vplyv na záujmy Únie alebo jedného či viacerých členských štátov. To by mohlo ovplyvniť bezpečnosť Únie a jej členských štátov alebo porušiť hodnoty a základné práva Únie v zmysle vymedzenia v Zmluve o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) a v Charte základných práv Európskej únie (charta). V záujme zachovania a podpory otvorenej a bezpečnej spolupráce je nevyhnutné, aby sa odvetvie výskumu a inovácií v Únii podporovalo a malo právomoc identifikovať, zmierňovať a riešiť riziká, ktoré môžu ohroziť bezpečnosť európskeho výskumu a technologickú odolnosť alebo predstavovať riziká pre strategické výskumné a technologické infraštruktúry. To si vyžaduje primerané a ciele uplatňovanie nástrojov v rámci rámcového programu stanovených v článku 10 ods. 2 a v článku 10 ods. 3 nariadenia [o ECF]. Tieto záruky sú potrebné na bezpečnú a čo najotvorenejšiu spoluprácu.
- (23) Vzhľadom na rastúce riziká spojené so zmenou klímy, s prírodnými nebezpečenstvami, núdzovými zdravotnými situáciami a globálnymi ohrozeniami zdravia, technologickými nehodami, vyvíjajúcimi sa bezpečnostnými hrozbami a inými narušeniami je nevyhnutné zlepšiť schopnosť Únie a členských štátov predvídať krízy a katastrofy, ako aj pripraviť sa a reagovať na ne. Program by mal podporovať výskum, ktorým sa posilňuje riadenie rizika katastrof a krízové riadenie, investovať do odolnosti proti zmene klímy a zvyšovať odolnosť životne dôležitých spoločenských funkcií, ako aj vybudovať odolnejšiu, bezpečnejšiu a pripravenejšiu Úniu v súlade s cieľmi Európskej stratégie únie pripravenosti.
- (24) Činnosti by mali odrážať význam riešenia veľmi výraznej straty biodiverzity a prispievať k ochrane a obnove prírody, ekosystémov a ich služieb. Začlenenie environmentálnych vied do činností je potrebné na zabránenie škodám na životnom prostredí, zachovanie čistého životného prostredia a obnovu zdravých ekosystémov s prihliadnutím na prístup „jedno zdravie“.

- (25) V programe sa zmena klímy uznáva ako jedna z najväčších globálnych spoločenských výziev a opatrenia v oblasti klímy ako hybná sila konkurencieschopnosti a spoločenskej a environmentálnej odolnosti. Činnosti by mali odrážať význam boja proti zmene klímy s cieľom dosiahnuť prechod ku klimatickej neutralite v súlade s politikami a záväzkami Únie.
- (26) Zjednodušenie implementácie programu je nevyhnutné na zaistenie jeho prístupnosti a efektívnosti, a to najmä znížením administratívnej záťaže prijímateľov vrátane požiadaviek na podávanie správ a minimalizáciou rizika chýb. Na tento účel by mal program v relevantných prípadoch využívať jednorazové platby. Ak je to odôvodnené osobitnými charakteristikami alebo cieľmi akcie, malo by byť naďalej možné financovanie na základe úhrady skutočných oprávnených nákladov. Vzhľadom na pokrok v úsilí počas predchádzajúcich rámcových programov o zefektívnenie pravidiel financovania a poskytovania jasných informácií účastníkom s cieľom minimalizovať chyby, by sa mala ďalej zjednodušiť aj úhrada osobných nákladov, a to navrhnutím možnosti jednotkových osobných nákladov, ak to pomôže znížiť zložitosť pre účastníkov a uľahčí podávanie správ. Atraktivnosť možnosti jednotkových osobných nákladov by sa mala zvýšiť zabezpečením spravodlivého pokrytia nákladov.
- (26a) Návrhy by sa mali naďalej vyberať na základe hodnotenia nezávislých externých expertov. Proces hodnotenia by mal byť navrhnutý tak, aby sa zabránilo konfliktom záujmov a zaujatosti vrátane rodových predsudkov. S cieľom zjednodušiť postup podávania žiadostí pre prijímateľov by sa mal zvážiť dvojfázový postup predkladania návrhov, a to aj v prípadoch, keď sa na základe dostupných údajov očakáva veľký počet návrhov. Vo vhodných prípadoch odôvodnených spoľahlivými údajmi by sa v prvej fáze hodnotenia mohli hodnotiť anonymizované návrhy. Komisia by mala v príslušných prípadoch aj naďalej zapájať do procesu hodnotenia nezávislých pozorovateľov. Komisia alebo príslušný financujúci orgán by mali prijať vhodné opatrenia na dosiahnutie vyváženého zloženia skupín expertov a hodnotiacich komisií, pokiaľ ide o zručnosti, skúsenosti, vedomosti vrátane špecializácie, najmä v oblasti spoločenských a humanitných vied, a o geografickú a rodovú rozmanitosť, a to pri zohľadnení situácie v oblasti akcie.

- (27) S cieľom prispôsobiť sa osobitným organizačným štruktúram, ktoré sa vyskytujú najmä pri výskumných a inovačných činnostiach, by malo byť možné vykázat nepeňažné príspevky od tretích strán ako oprávnené náklady. Na podnietenie zhodnocovania výsledkov by sa malo objasniť, že by sa nemali považovať za príjmy akcie.
- (28) V snahe posilniť konkurencieschopnosť Únie a maximalizovať využívanie a zavádzanie výsledkov vo všeobecnosti by prijímatelia, ktorí výsledky vlastnia, mali svoje výsledky spravovať v súlade so svojimi povinnosťami stanovenými v zmysle tohto nariadenia, pokiaľ ide o zhodnotenie a šírenie. Tieto povinnosti možno vo vhodných prípadoch upraviť v pracovnom programe alebo dohode o grante na základe politických hľadísk vrátane strategických záujmov Únie, ako je hospodárska bezpečnosť, technologická suverenita a odolnosť, ale mali by zahŕňať požiadavky na ochranu, sprístupnenie, zhodnotenie výsledkov a ich zverejnenie, ak je to vhodné a odôvodnené, a to aj prostredníctvom postupov otvorenej vedy. Na uľahčenie a urýchlenie procesu zhodnocovania by sa mali zaviesť podporné nástroje v súlade so stratégiou Komisie na zhodnotenie vypracovanou v rámci Európskeho fondu pre konkurencieschopnosť a akoukoľvek takouto podporou a službami stanovenými v kapitole III.
- (29) Na posilnenie a lepšie prepojenie inovačných ekosystémov sú potrebné podporné opatrenia. Takýmito súdržnými a účinnými opatreniami by sa mali podporovať činnosti zamerané na vytvorenie a posilnenie konkurencieschopných, spoľahlivých a prepojených inovačných ekosystémov a zlepšenie rámcových podmienok prostredníctvom spolupráce a výmeny vedomostí. Tieto opatrenia by mali podporovať aj znalostné a inovačné spoločenstvá (ZIS) Európskeho inovačného a technologického inštitútu (EIT). Mali by prepojiť celoštátne, regionálne a miestne ekosystémy, podporovať zhodnocovanie a využívanie výsledkov výskumu a inovácií a pomôcť prekonať fragmentáciu trhu, obmedzený prístup ku kapitálu a segmentované vnútroštátne kapitálové trhy, pomalé zavádzanie inovácií a nedostatočné využívanie inovačného obstarávania.

- (29a) Vzhľadom na transformačný potenciál a rýchlo sa vyvíjajúcu povahu umelej inteligencie by mal program zabezpečiť flexibilný a výhľadový prístup, ktorý podporuje jej zodpovedné a etické využívanie zamerané na človeka v súlade s oznámením Komisie s názvom Európska stratégia pre umelú inteligenciu vo vede a uplatniteľnými právnymi rámcami. Komisia by mala v záujme ochrany integrity ekosystému výskumu a maximalizácie spoločenských a hospodárskych prínosov pre Úniu klásť dôraz na prísne monitorovanie používania a vplyvov technológií umelej inteligencie podľa usmernení EVP: Priebežne aktualizované usmernenia k zodpovednému využívaniu generatívnej umelej inteligencie vo výskume. Súčasťou toho je aj naďalej monitorovať kvalitu predložených návrhov a preskúvanie spôsobov, ako zlepšiť proces hodnotenia vzhľadom na príležitosti a výzvy, ktoré predstavujú vznikajúce technológie, ako je umelá inteligencia.
- (30) Akcie podporované v rámci tohto nariadenia by mali urýchliť alebo zvýšiť investície primeraným riešením zlyhaní trhu alebo suboptimálnych investičných situácií, zabránením duplicite alebo efektu vytlačania a podnecovaním súkromného financovania a mali by mať pridanú hodnotu Únie. Bez toho, aby bolo dotknuté uplatňovanie článkov 107 a 108 ZFEÚ na vnútroštátne zdroje, by sa tým mal takisto zabezpečiť súlad medzi akciami v rámci programu a pravidlami štátnej pomoci, čím sa zabráni neprimeranému narušeniu hospodárskej súťaže na vnútornom trhu.
- (31) [Týmto nariadením sa stanovuje orientačné finančné krytie programu Horizont Európa, rámcového programu pre výskum a inovácie na obdobie 2028 – 2034.]
- (32) Na tento program sa vzťahuje nariadenie (EÚ, Euratom) 2024/2509⁷. Stanovujú sa v ňom pravidlá zostavovania a plnenia všeobecného rozpočtu Únie vrátane pravidiel, ktoré sa týkajú grantov, cien, nefinančných donácií, verejného obstarávania, nepriameho riadenia, finančnej pomoci, finančných nástrojov a rozpočtových záruk. Hlavnou formou podpory v rámci programu by mali byť granty udelené na základe otvorených a súťažných výziev na predkladanie návrhov.

⁷ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2024/2509 z 23. septembra 2024 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Únie (Ú. v. EÚ L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>).

- (33) Na zaistenie konzistentnosti by sa v rámci tohto programu mala implementovať rozpočtová záruka a finančné nástroje vrátane prípadov, keď sa kombinujú s nenávratnou podporou v rámci operácií kombinovaného financovania, v súlade s hlavou X nariadenia o rozpočtových pravidlách a s technickými opatreniami a podmienkami stanovenými Komisiou na účely jeho uplatňovania.
- (34) [Ak sa má podpora Únie v rámci programu poskytovať vo forme rozpočtovej záruky alebo finančného nástroja vrátane prípadov, keď sa kombinuje s nenávratnou podporou v rámci operácie kombinovaného financovania, s výnimkou finančných nástrojov v rámci EIC, takáto podpora by sa mala poskytovať výhradne prostredníctvom nástroja ECF InvestEU v súlade s jeho uplatniteľnými pravidlami.]

- (35) V súlade s nariadením (EÚ, Euratom) 2024/2509, nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) č. 883/2013⁸, nariadením Rady (ES, Euratom) č. 2988/95⁹, nariadením Rady (Euratom, ES) č. 2185/96¹⁰ a nariadením Rady (EÚ) 2017/1939¹¹ majú byť finančné záujmy Únie chránené primeranými opatreniami vrátane prevencie, zisťovania, nápravy a vyšetrovania nezrovnalostí a podvodov, vymáhania stratených, neoprávnene vyplatených alebo nesprávne použitých finančných prostriedkov a vo vhodných prípadoch ukladania administratívnych sankcií. Konkrétne môže Európsky úrad pre boj proti podvodom (OLAF) vykonávať v súlade s nariadením (EÚ, Euratom) č. 883/2013 a nariadením (Euratom, ES) č. 2185/96 vyšetrovania vrátane kontrol a inšpekcií na mieste s cieľom zistiť, či nedošlo k podvodu, korupcii alebo akémukoľvek inému protiprávnemu konaniu poškodzujúcemu finančné záujmy Únie. Európska prokuratúra má v súlade s nariadením (EÚ) 2017/1939 právomoc vyšetrovať a stíhať podvody a iné trestné činy poškodzujúce finančné záujmy Únie, ako sa stanovuje v smernici Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1371¹². V súlade s nariadením (EÚ, Euratom) 2024/2509 majú všetky osoby alebo subjekty, ktoré prijímajú finančné prostriedky Únie, v plnej miere spolupracovať pri ochrane finančných záujmov Únie, udeliť Komisii, úradu OLAF, Európskemu dvoru audítorov a v prípade potreby Európskej prokuratúre nevyhnutné práva a prístup a zabezpečiť, aby rovnocenné práva udelili všetky tretie strany zúčastňujúce sa na implementácii finančných prostriedkov Únie.

⁸ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) č. 883/2013 z 11. septembra 2013 o vyšetrovaniach vykonávaných Európskym úradom pre boj proti podvodom (OLAF), ktorým sa zrušuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1073/1999 a nariadenie Rady (Euratom) č. 1074/1999 (Ú. v. EÚ L 248, 18.9.2013, s. 1).

⁹ Nariadenie Rady (ES, Euratom) č. 2988/95 z 18. decembra 1995 o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev (Ú. v. ES L 312, 23.12.1995, s. 1).

¹⁰ Nariadenie Rady (Euratom, ES) č. 2185/96 z 11. novembra 1996 o kontrolách a inšpekciách na mieste, vykonávaných Komisiou s cieľom ochrany finančných záujmov Európskych spoločenstiev pred spreneverou a inými podvodmi (Ú. v. ES L 292, 15.11.1996, s. 2).

¹¹ Nariadenie Rady (EÚ) 2017/1939 z 12. októbra 2017, ktorým sa vykonáva posilnená spolupráca na účely zriadenia Európskej prokuratúry (Ú. v. EÚ L 283, 31.10.2017, s. 1).

¹² Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1371 z 5. júla 2017 o boji proti podvodom, ktoré poškodzujú finančné záujmy Únie, prostredníctvom trestného práva (Ú. v. EÚ L 198, 28.7.2017, s. 29).

- (36) [Program sa má vykonávať v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) XXX [nariadenie o výkonnosti], ktorým sa stanovujú pravidlá rámca sledovania výdavkov a výkonnosti pre rozpočet, vrátane pravidiel na zabezpečenie jednotného uplatňovania zásady „výrazne nenarušiť“ uvedenej v článku 33 ods. 2 písm. d) nariadenia (EÚ, Euratom) 2024/2509 a zásady rodovej rovnosti uvedenej v článku 33 ods. 2 písm. f) nariadenia (EÚ, Euratom) 2024/2509, ako aj ustanovení týkajúcich sa prístupnosti pre osoby so zdravotným postihnutím zahrnutých v článkoch 17.3, 20.4 a 21.1 prílohy I k nariadeniu (EÚ, Euratom) 2024/2509 a v súlade s požiadavkami na prístupnosť v prílohách I a III k smernici 2019/882, ďalej pravidiel monitorovania a vykazovania výkonnosti programov a činností Únie, pravidiel zriadenia portálu pre financovanie z Únie, pravidiel hodnotenia programov, ako aj iných horizontálnych ustanovení uplatniteľných na všetky programy Únie, ako sú ustanovenia o informovaní, komunikácii a viditeľnosti.]
- (36a) Program by sa mal vykonávať prostredníctvom osobitného programu zriadeného rozhodnutím Rady XX vrátane kolaboratívnych výskumných a inovačných činností v rámci segmentov politiky stanovených v nariadení o Európskom fonde pre konkurencieschopnosť a osobitného programu pre výskum v oblasti obrany zriadeného nariadením (EÚ) [XXX] [Európsky fond pre konkurencieschopnosť].
- (37) Osoby a subjekty usadené v zámorských krajinách a na zámorských územiach sú podľa článku 85 ods. 1 rozhodnutia Rady (EÚ) 2021/1764¹³ oprávnené získať financovanie v súlade s pravidlami a cieľmi programu a prípadnými dojednaniami uplatniteľnými na členský štát, s ktorým sú zámorská krajina alebo zámorské územie spojené.
- (38) Program nahrádza program Horizont Európa zriadený nariadením (EÚ) 2021/695. Nariadenie (EÚ) 2021/695 by sa preto malo zrušiť,

¹³ Rozhodnutie Rady (EÚ) 2021/1764 z 5. októbra 2021 o pridružení zámorských krajín a území k Európskej únii vrátane vzťahov medzi Európskou úniou na jednej strane a Grónskom a Dánskym kráľovstvom na strane druhej (rozhodnutie o pridružení zámoria vrátane Grónska) (Ú. v. EÚ L 355, 7.10.2021, s. 6 – 134).

Hlava I

Rámcový program pre výskum a inovácie

Kapitola I

Všeobecné ustanovenia

Článok 1

Predmet úpravy

1. Týmto nariadením sa ustanovuje Horizont Európa – rámcový program pre výskum a inovácie (program) [na obdobie viacročného finančného rámca (VFR) 2028 – 2034] a stanovujú sa pravidlá účasti na nepriamych akciách v rámci programu a ich šírenia a určuje sa rámec, ktorým sa riadi podpora Únie výskumným a inovačným činnostiam počas toho istého obdobia. Stanovujú sa v ňom aj ciele programu a jeho rozpočet na dané obdobie, formy financovania z prostriedkov Únie a pravidlá poskytovania takéhoto financovania.
2. [Program sa vykonáva takto:
 - a) osobitný program zriadený rozhodnutím Rady XX a zahŕňajúci kolaboratívne výskumné činnosti v rámci segmentov politiky, ako sa stanovuje v nariadení o Európskom fonde pre konkurencieschopnosť;
 - b) osobitný program pre výskum v oblasti obrany zriadený nariadením (EÚ) [XXX] [Európsky fond pre konkurencieschopnosť].

3. Toto nariadenie sa neuplatňuje na osobitný program pre výskum v oblasti obrany uvedený v odseku 2 písm. b). Činnosti, ktoré sa majú vykonávať v rámci tohto osobitného programu a ktoré sú stanovené v nariadení (EÚ)[XXX][Európsky fond pre konkurencieschopnosť], sa zameriavajú na podporu konkurencieschopnosti, efektívnosti a inovačnej kapacity európskej obrannej technologickej a priemyselnej základne.]
4. Ak nie je uvedené inak, pojmy „Horizont Európa“, „program“ a „osobitný program“ používané v tomto nariadení sa vzťahujú na záležitosti, ktoré sa týkajú iba osobitného programu uvedeného v odseku 2 písm. a).

Článok 2

Vymedzenie pojmov

Na účely tohto nariadenia sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

1. „výskumné infraštruktúry“ sú zariadenia, ktoré poskytujú zdroje a služby výskumným komunitám na realizáciu výskumu a podporu inovácií v ich oblastiach, zahŕňajú súvisiace ľudské zdroje, hlavné vybavenie alebo súpravy prístrojov; zariadenia založené na vedomostiach, ako sú zbierky, archívy alebo infraštruktúry vedeckých údajov; výpočtové systémy, komunikačné siete a akúkoľvek inú infraštruktúru jedinečnej povahy a otvorenú pre externých používateľov, ktorá má zásadný význam pre dosahovanie excelentnosti v oblasti výskumu a inovácií; v relevantných prípadoch sa môžu použiť nad rámec výskumu, napríklad vo vzdelávaní alebo vo verejných službách a môžu byť „centralizované“, „virtuálne“ alebo „decentralizované“;
2. „technologické infraštruktúry“ sú zariadenia, vybavenie, spôsobilosti a zdroje potrebné na vývoj, testovanie, rozširovanie a validáciu technológií – od služieb predkonkurenčného aplikovaného výskumu až po demonštráciu a validáciu, ktoré umožňujú a urýchľujú technologické inovácie smerom k ich prijatiu v spoločnosti/na trhu, čím sa podporí konkurencieschopnosť;
3. „nefinancovateľné bankami“ znamená, že právny subjekt ešte nedokáže prilákať dostatočné investície na to, aby mohol v plnej miere realizovať svoj podnikateľský plán a konkurovať na medzinárodnej úrovni;

4. „kombinované financovanie“ je finančná podpora poskytovaná v rámci Európskej rady pre inovácie (EIC), ktorá pozostáva z kombinácie grantu a kapitálovej investície alebo inej splatnej formy podpory;
5. „špičkové technológie“ sú inovácie, ktoré majú potenciál priniesť transformačné riešenia a ktoré sú založené na najvyspelejšom pokroku v oblasti vedy, technológií a inžinierstva;
6. „európske partnerstvo“ je iniciatíva pripravená s včasným zapojením členských štátov, pri ktorej sa Únia spolu so súkromnými a/alebo verejnými partnermi zaviazujú spoločne podporovať vypracovanie, vykonávanie a hodnotenie programu činností a pri ktorej sa náklady delia medzi všetkých partnerov;
- 6a. „bezpečnosť výskumu“ je predvídanie a riadenie rizík, ktoré súvisia: a) s nežiaducim prenosom kritických poznatkov a technológií, ktorý môže mať vplyv na bezpečnosť Únie a jej členských štátov, napríklad ak sa v tretích krajinách využije na vojenské alebo spravodajské účely; b) so škodlivým vplyvom na výskum, keď sa výskum môže zneužiť tretími krajinami alebo z nich, okrem iného na tvorbu dezinformácií alebo podnecovanie autocenzúry medzi študentmi a výskumníkmi, ktorá porušuje akademickú slobodu a etiku vo výskume v Únii; c) s porušovaním etických zásad, keď sa vedomosti a technológie využívajú na potlačenie, porušenie alebo podkopanie hodnôt a základných práv Únie v zmysle vymedzenia v zmluvách;
7. „otvorený prístup“ je online prístup k výsledkom, ktorý sa poskytuje bezplatne;
8. „otvorená veda“ je prístup k vedeckému procesu, ktorý zahŕňa včasné a otvorené spoločné využívanie výskumu, otvorený prístup k výsledkom a ich zodpovedné spravovanie, opatrenia v oblasti reprodukovateľnosti a zapojenie občanov a koncových používateľov do výskumu a inovácií;
9. „obstarávanie vo fáze pred komerčným využitím“ je obstarávanie služieb v oblasti výskumu a vývoja zahŕňajúce účasť na riziku a zisku podľa trhových podmienok a konkurenčný vývoj vo fázach s jasným oddelením obstarávaných služieb v oblasti výskumu a vývoja od nasadenia komerčných objemov konečných výrobkov;

10. „obstarávanie inovačných riešení“ je obstarávanie, v ktorom obstarávatelia konajú ako prvý zákazník inovačného tovaru alebo služieb, ktoré ešte nie sú vo veľkom rozsahu dostupné na komerčnom základe, a môže zahŕňať skúšky zhody;
11. „podklady“ sú akékoľvek údaje, vedomosti alebo know-how v akejkoľvek forme alebo akejkoľvek povahy, hmotné alebo nehmotné, vrátane práv, ako sú práva duševného vlastníctva, ktoré sú v držbe pred pristúpením k danej akcii a určené v písomnej dohode ako potrebné na vykonávanie akcie alebo na zhodnocovanie výsledkov;
- 11a. „šírenie“ je zverejňovanie výsledkov iné ako vyplývajúce z ochrany alebo zhodnocovania výsledkov, vrátane vedeckých publikácií v akomkoľvek médiu;
12. „zhodnocovanie“ je využívanie výsledkov v ďalších činnostiach okrem činností, na ktoré sa vzťahuje príslušná akcia, vrátane komerčného využitia, ako aj premeny výsledkov na výrobky, služby, politiky alebo spoločenské riešenia, ktoré sú prospešné pre širšiu škálu zainteresovaných strán a spoločnosť ako celok;
- 12a. „spravodlivé a primerané podmienky“ sú vhodné podmienky vrátane možných finančných podmienok alebo podmienok bezplatného poskytovania, ktoré zohľadňujú konkrétne okolnosti žiadosti o prístup;
13. „medzinárodná organizácia európskeho výskumu“ je medzinárodná organizácia, ktorej väčšinu členov tvoria členské štáty alebo tretie krajiny pridružené k programu a ktorej základným cieľom je presadzovať vedeckú a technickú spoluprácu v Európe;
14. „právny subjekt zameraný na tvorbu zisku“ je právny subjekt, ktorý je podľa svojej právnej formy zameraný na tvorbu zisku alebo ktorý má právny alebo štatutárny účel rozdeľovať zisk svojim akcionárom alebo jednotlivým členom;

15. „malý alebo stredný podnik“ alebo „MSP“ je mikropodnik, malý alebo stredný podnik v zmysle prílohy k odporúčaniu Komisie 2003/361/ES¹⁴;
16. „malý podnik so strednou trhovou kapitalizáciou“ je malý podnik so strednou trhovou kapitalizáciou v zmysle vymedzenia v bode 2 prílohy k odporúčaniu Komisie (EÚ) 2025/1099¹⁵;
- 16a. „pracovný program“ je dokument prijatý Komisiou na implementáciu osobitného programu v súlade s článkom 18 rozhodnutia XXX alebo obsahovo a štrukturálne rovnocenný dokument prijatý financujúcim orgánom;
17. „výsledky“ sú akékoľvek hmotné alebo nehmotné účinky danej akcie, napríklad údaje, vedomosti alebo know-how, bez ohľadu na ich formu alebo povahu a bez ohľadu na to, či môžu alebo nemôžu byť chránené, ako aj všetky práva a povinnosti, ktoré sú s nimi spojené, vrátane práv duševného vlastníctva;
18. „akcia Európskej rady pre výskum v oblasti výskumu na hraniciach poznania“ je výskumná akcia vedená hlavným výskumným pracovníkom, zahŕňajúca grant Európskej rady pre výskum na realizáciu dôkazu koncepcie, ktorá sa realizuje v rámci kapacít jedného alebo viacerých prijímateľov financovaných Európskou radou pre výskum (ERC);
- 18a. „výskumná a inovačná činnosť“ je činnosť zameraná na nadobudnutie nových vedomostí alebo preskúmanie uskutočniteľnosti nových alebo zlepšených technológií, výrobkov, procesov, služieb alebo riešení. Môže zahŕňať základný a aplikovaný výskum, vývoj a integráciu technológií;
19. „akcia zameraná na výskum a odbornú prípravu“ je akcia, ktorá sa zameriava na zlepšovanie zručností, vedomostí a kariérnych vyhliadok výskumných pracovníkov a podporuje mobilitu medzi krajinami, odvetviami či odbormi, napríklad v rámci zložky „akcie Marie Curie-Skłodowskej“;

¹⁴ Odporúčanie Komisie 2003/361/ES zo 6. mája 2003 o vymedzení mikropodnikov a malých a stredných podnikov (Ú. v. EÚ L 124, 20.5.2003, s. 36).

¹⁵ Odporúčanie Komisie (EÚ) 2025/1099 z 21. mája 2025 o definícii malých podnikov so strednou trhovou kapitalizáciou (Ú. v. EÚ L, 28.5.2025, s. 1).

20. „koordinačná a podporná akcia“ je akcia, ktorá prispieva k cieľom programu, s výnimkou výskumných a inovačných činností, okrem prípadov, keď sa uskutočňuje v rámci zložky „Rozširovanie účasti a šírenie excelentnosti“ časti IV „Európsky výskumný priestor“; ako aj koordinácia zdola nahor bez spolufinancovania výskumných činností zo strany Únie, ktorou sa umožňuje spolupráca medzi právnymi subjektmi z členských štátov a tretích krajín pridružených k programu s cieľom posilniť EVP;
21. „nepriame akcie“ sú činnosti súvisiace s výskumom a inováciami, na ktoré Únia poskytuje finančnú podporu a ktoré vykonávajú účastníci;
22. „priame akcie“ sú činnosti súvisiace s výskumom a inováciami, ktoré vykonáva Komisia prostredníctvom JRC;
23. „inovačný ekosystém“ je ekosystém, ktorý spája organizácie, ktorých funkčným cieľom je umožniť výskum a rozvoj technológie a inovácie, a ktorý zahŕňa vzťahy medzi materiálnymi zdrojmi (ako sú napríklad fondy, vybavenie a zariadenia vrátane výskumných a technologických infraštruktúr), inštitucionálnymi subjektmi (ako sú napríklad inštitúcie vysokoškolského vzdelávania a podporné služby, výskumné a technologické organizácie, podniky, investori vrátane investorov v oblasti rizikového kapitálu a finanční sprostredkovatelia) a tvorcami politík a subjektmi poskytujúcimi financovanie na vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni;
24. „vedomostný trojuholník“ sú siete medzi vzdelávacími inštitúciami, výskumnými organizáciami a podnikmi s cieľom podporovať výskumné a inovačné ekosystémy, ktoré umožnia rozvoj inovačného reťazca od vzniku inovácií cez podnikateľské vzdelávanie až po zakladanie startupov a rast scaleupov.

Článok 3

Ciele programu

1. Program posilňuje vedeckú a technologickú základňu EÚ prostredníctvom excelentného výskumu a inovácií založených na otvorenej hospodárskej súťaži, čím podporuje prosperitu, konkurencieschopnosť, suverenitu a odolnosť Únie a jej členských štátov, má vedecký, technologický, hospodársky a spoločenský vplyv a rieši európske a globálne výzvy v synergii so všeobecnými a špecifickými cieľmi Európskeho fondu pre konkurencieschopnosť.
2. Program má tieto špecifické ciele:
 - rozvíjať, podporovať a posilňovať vedeckú a technologickú excelentnosť s cieľom podporiť vytváranie a šírenie vysokokvalitných vedomostí, zručností, technológií a inovačných riešení;
 - podporovať realizáciu európskeho výskumného priestoru (EVP) a Paktu EVP pre výskum a inováciu a prispievať k zosúladeniu únijných, vnútroštátnych a regionálnych politík, priorít a investícií s cieľom vytvoriť celoeurópsky výskumný a inovačný ekosystém;
 - podporovať odbornú prípravu a mobilitu výskumných pracovníkov s cieľom prilákať a udržať talenty na všetkých úrovniach a podporovať atraktívne výskumné kariéry a cirkuláciu mozgov a bojovať proti úniku mozgov;
 - zintenzívniť kolaboratívny výskum a inovácie v celej EÚ, výmenu a zhodnocovanie vedomostí, pričom sa náležite zohľadnia riziká súvisiace s bezpečnosťou výskumu;
 - podporovať otvorenú a bezpečnú medzinárodnú spoluprácu v oblasti výskumu a inovácií;
 - zmenšiť vnútroštátne a regionálne rozdiely vo výskumných a inovačných kapacitách a zručnostiach posilnením výskumných a inovačných ekosystémov;

- zlepšiť pozíciu Únie v oblasti výskumu a inovácií s osobitným zameraním na strategické technológie a prelomové inovácie, posilniť zavádzanie inovačných riešení v záujme podpory konkurencieschopnosti a riešenia kľúčových európskych i celosvetových spoločenských výziev;
- znížiť riziko a mobilizovať viac súkromného financovania výskumu a inovácií, najmä na podporu špičkových technológií a rozširovanie inovačných startupov a MSP;
- zvýšiť verejné a súkromné investície do výskumu a inovácií v členských štátoch, a tým prispieť k dosiahnutiu celkových výdavkov na výskum a vývoj na úrovni aspoň 3 % hrubého domáceho produktu (HDP) Únie.

2a. Špecifickými cieľmi osobitného programu uvedenými v článku 1 ods. 2 písm. b) tohto nariadenia je posilniť konkurencieschopnosť, efektívnosť a odolnosť európskej obrannej technologickej a priemyselnej základne podporou akcií v oblasti kolaboratívneho výskumu a vývoja, podporou inovácií a vedúceho postavenia v oblasti technológií.

Článok 4

Štruktúra programu

1. [Na účely osobitného programu uvedeného v článku 1 ods. 2 je program rozčlenený do nasledujúcich častí, ktoré prispievajú k dosiahnutiu všeobecných a špecifických cieľov stanovených v článku 3 a k segmentom politiky podľa nariadenia (EÚ) XXX [Európsky fond pre konkurencieschopnosť]]:
 - a) pilier I „Excelentná veda“ s týmito zložkami:
 - i) Európska rada pre výskum (ERC);
 - ii) akcie Marie Curie-Skłodowskej (MSCA);
 - iii) Spoločné výskumné stredisko (JRC);

- b) pilier II „Konkurencieschopnosť a spoločnosť“ s týmito zložkami:
- i) „Konkurencieschopnosť“, čo zahŕňa výskumné a inovačné činnosti, ktoré prispievajú k cieľom a konkrétnym činnostiam segmentov politiky v rámci Európskeho fondu pre konkurencieschopnosť:
 - 1. kolaboratívne výskumné a inovačné činnosti v rámci kapitoly IV „Prechod na čistú energiu a dekarbonizácia priemyslu“ Európskeho fondu pre konkurencieschopnosť;
 - 2. kolaboratívne výskumné a inovačné činnosti v rámci kapitoly V „Zdravie, biotechnológie, poľnohospodárstvo a biohospodárstvo“ Európskeho fondu pre konkurencieschopnosť;
 - 3. kolaboratívne výskumné a inovačné činnosti v rámci kapitoly VI „Vedúce postavenie v digitálnej oblasti“ Európskeho fondu pre konkurencieschopnosť;
 - 4. kolaboratívne výskumné a inovačné činnosti v rámci kapitoly VII „Odolnosť a bezpečnosť, obranný priemysel a vesmír“ Európskeho fondu pre konkurencieschopnosť;
 - ii) „Spoločnosť“, čo zahŕňa kolaboratívne výskumné a inovačné činnosti zamerané na usmerňovanie spoločenských a kultúrnych výziev a transformácie, ako aj na podporu tvorby politiky založenej na dôkazoch pre odolné spoločnosti orientované na budúcnosť.
- c) pilier III „Inovácie“ s týmito zložkami:
- i) Európska rada pre inovácie (EIC);
 - ii) Európske inovačné ekosystémy vrátane činností na podporu integrácie vedomostného trojuholníka – vysokoškolského vzdelávania, výskumu a inovácií a podnikania – v celej Únii.

- d) pilier IV „Európsky výskumný priestor“ s týmito zložkami:
 - i) Európsky výskumný priestor;
 - ii) Výskumné a technologické infraštruktúry;
 - iii) Rozširovanie účasti a šírenie excelentnosti.

Článok 5

Horizontálne princípy

Program:

- a) vo vhodných prípadoch zabezpečuje multidisciplinárny prístup a začlenenie spoločenských a humanitných vied do celého programu. Zahŕňa osobitné výzvy na predkladanie návrhov týkajúce sa tém súvisiacich so spoločenskými a humanitnými vedami;
- b) rozvíja vedecké poznatky a prispieva k vytváraniu informovaných, účinných a reakčných verejných politík v celej Únii aj mimo nej;
- ba) pokrýva hodnotový reťazec v oblasti výskumu a inovácií a umožňuje silné prepojenie s Európskym fondom pre konkurencieschopnosť s cieľom posilniť zavádzanie a využívanie výsledkov výskumu a inovácií;
- c) podporuje postupy otvorenej vedy, a to aj zabezpečením otvoreného prístupu k recenzovaným publikáciám, pokiaľ ide o výsledky, ako aj otvoreného prístupu k výskumným údajom a iným výsledkom v súlade so zásadou „také otvorené, ako je len možné, také uzavreté, ako je potrebné“ a v súlade so zásadami FAIR, ako aj rozšírením a konsolidáciou európskeho cloudu pre otvorenú vedu ako spoločného európskeho dátového priestoru pre výskum;
- ca) podporuje a umožňuje široko rozvinutú a diverzifikovanú spoluprácu v celej Únii, a to aj medzi európskymi výskumnými pracovníkmi, inovátormi a podnikmi, s cieľom prispieť k intenzívnejšiemu prepojeniu a kolaboratívnym väzbám medzi vnútroštátnymi výskumnými a inovačnými ekosystémami, ktoré sa opierajú o celoeurópsku základňu talentov a kapacít, podporuje cirkuláciu mozgov a spája etablovanú a vznikajúcu excelentnosť.

- caa) uplatňuje prístup dvojakého použitia už v štádiu návrhu prostredníctvom cielených výziev na predkladanie návrhov, ktoré sú zamerané výlučne na technológie dvojakého použitia, zatiaľ čo v rámci otvorených výziev na predkladanie návrhov sa môžu podporovať aj činnosti dvojakého použitia.
- cb) podporuje bezpečnosť výskumu predvídaním a riadením rizík, ako je nežiaduci prenos kritických technológií, výsledkov a vedomostí, škodlivý vplyv na výskum a porušovanie etiky alebo integrity;
- cc) zabezpečuje administratívne zjednodušenie a zníženie záťaže v prospech žiadateľov a príjemcov;
- cca) zabezpečuje, aby sa návrhy hodnotili na základe odborne spôsobilého, transparentného a neutrálneho preskúmania, pri zachovaní vysokých štandardov a kvality systému hodnotenia a pri zaistení efektívnosti a uskutočniteľnosti;
- cd) podporuje presadzovanie rovnakých príležitostí pre všetky zainteresované strany v oblasti výskumu a inovácií v Únii;
- ce) zabezpečuje systematické uplatňovanie rodovej rovnosti vrátane začlenenia rodového rozmeru do obsahu výskumu a inovácií vo všetkých fázach výskumného cyklu;
- cf) zabezpečuje strategické synergie medzi piliermi a ich zložkami;
- cg) sa vykonáva v synergii s ďalšími programami Únie a v relevantných prípadoch s vnútroštátnymi a regionálnymi programami, čím sa zabezpečuje administratívne zjednodušenie;
- ch) uľahčuje účasť všetkých typov zainteresovaných strán, najmä nových subjektov a nových cieľových skupín na programe, najmä prostredníctvom národných kontaktných miest, ktoré môžu spolupracovať s príslušnými podpornými štruktúrami v rámci iných programov Únie.

[Článok 6

Rozpočet

1. Orientačné finančné krytie programu na obdobie od 1. januára 2028 do 31. decembra 2034 je 175 002 000 000 EUR v bežných cenách.

2. Suma uvedená v odseku 1 tohto článku pre osobitný program uvedený v článku 1 ods. 2 písm. a) je predbežne rozdelená takto:
- a) 44 079 000 000 EUR na časť I „Excelentná veda“, z toho 2 600 000 000 EUR na nejadrové priame akcie JRC;
 - b) 75 876 000 000 EUR na časť II „Konkurencieschopnosť a spoločnosť“, z toho:
 - i) 68 270 000 000 EUR na „Konkurencieschopnosť“, z toho:
 - 25 331 000 000 EUR na kolaboratívne výskumné a inovačné činnosti v rámci kapitoly IV „Prechod na čistú energiu a dekarbonizácia priemyslu“ Európskeho fondu pre konkurencieschopnosť;
 - 19 650 000 000 EUR na kolaboratívne výskumné a inovačné činnosti v rámci kapitoly V „Zdravie, biotechnológie, poľnohospodárstvo a biohospodárstvo“ Európskeho fondu pre konkurencieschopnosť;
 - 16 854 000 000 EUR na kolaboratívne výskumné a inovačné činnosti v rámci kapitoly VI „Vedúce postavenie v digitálnej oblasti“ Európskeho fondu pre konkurencieschopnosť;
 - 6 435 000 000 EUR na kolaboratívne výskumné a inovačné činnosti v rámci kapitoly VII „Odolnosť a bezpečnosť, obranný priemysel a vesmír“ Európskeho fondu pre konkurencieschopnosť;
 - ii) 7 606 000 000 EUR na „Spoločnosť“;
 - c) 38 785 000 000 EUR na časť III „Inovácie“;
 - d) 16 262 000 000 EUR na časť IV „európsky výskumný priestor“, z toho 5 387 000 000 EUR na rozširovanie účasti a šírenie excelentnosti.

3. Suma uvedená v odseku 1 tohto článku a sumy dodatočných zdrojov uvedené v článku 7 sa môžu použiť aj na technickú a administratívnu pomoc pri vykonávaní programu, ako sú prípravné, monitorovacie, kontrolné, audítorské a hodnotiace činnosti, systémy a platformy informačných technológií, informačné a komunikačné činnosti vrátane inštitucionálnej komunikácie o politických prioritách Únie, ako aj na všetku ostatnú technickú a administratívnu pomoc alebo výdavky na zamestnancov, ktoré vzniknú Komisii pri riadení programu.
4. V prípade potreby na umožnenie riadenia akcií, ktoré sa nedokončia do 31. decembra 2034, na pokrytie potrebných výdavkov a na umožnenie riadenia akcií nedokončených do konca programu možno zahrnúť rozpočtové prostriedky do rozpočtu Únie aj po roku 2034.
5. Rozpočtové záväzky, ktoré sa vzťahujú na akcie trvajúce viac ako jeden rozpočtový rok, sa môžu rozdeliť na ročné čiastkové platby počas viacerých rokov.]

Článok 7

Dodatočné zdroje

1. Dodatočné finančné alebo nefinančné príspevky na program môžu poskytovať členské štáty, inštitúcie, orgány a agentúry Únie, tretie krajiny, medzinárodné organizácie, medzinárodné finančné inštitúcie alebo iné tretie strany. Dodatočné finančné príspevky predstavujú vonkajšie pripísané príjmy v zmysle článku 21 ods. 2 písm. a), d) alebo e) alebo článku 21 ods. 5 nariadenia (EÚ, Euratom) 2024/2509.

2. Na žiadosť členských štátov sa na program môžu sprístupniť zdroje, ktoré im boli pridelené v rámci zdieľaného riadenia. Komisia uvedené zdroje implementuje priamo alebo nepriamo v súlade s článkom 62 ods. 1 písm. a) alebo c) nariadenia (EÚ, Euratom) 2024/2509. Dopĺňajú sumu uvedenú v článku 6 ods. 1 tohto nariadenia. Uvedené zdroje sa použijú v prospech dotknutého členského štátu. Ak Komisia v rámci priameho alebo nepriameho riadenia neprijme právny záväzok týkajúci sa dodatočných súm takto sprístupnených na program, zodpovedajúce neviazané sumy sa môžu na žiadosť dotknutého členského štátu previesť späť na jeden alebo viacero príslušných zdrojových programov.

Článok 8

Alternatívne, kombinované a kumulatívne financovanie

1. Program sa vykonáva v synergii s inými programami Únie. V rámci programu možno poskytnúť príspevok aj na akciu, na ktorú sa poskytol príspevok Únie z iného programu. Na zodpovedajúci príspevok sa uplatňujú pravidlá príslušného programu Únie alebo sa na všetky príspevky môže uplatňovať jednotný súbor pravidiel a môže sa prijať jediný právny záväzok. Ak sa príspevok Únie zakladá na oprávnených nákladoch, kumulatívna podpora z rozpočtu Únie nepresiahne celkové oprávnené náklady na akciu a môže sa vypočítať na pomernom základe v súlade s dokumentmi, v ktorých sa stanovujú podmienky podpory.

2. Postupy udeľovania v rámci programu sa môžu v rámci priameho alebo nepriameho riadenia vykonávať spoločne s členskými štátmi, inštitúciami, orgánmi a agentúrami Únie, tretími krajinami, medzinárodnými organizáciami, medzinárodnými finančnými inštitúciami alebo inými tretími stranami za predpokladu, že je zabezpečená ochrana finančných záujmov Únie. Takéto postupy podliehajú jedinému súboru pravidiel a vedú k uzavretiu jediného právneho záväzku. Na tento účel môžu partneri v spoločnom postupe udeľovania prístupniť na program zdroje v súlade s článkom 7 tohto nariadenia alebo môžu byť v príslušných prípadoch v súlade s článkom 62 ods. 1 písm. c) nariadenia (EÚ, Euratom) 2024/2509 poverení vykonávaním postupu udeľovania. V spoločných postupoch udeľovania môžu byť aj zástupcovia partnerov spoločného postupu udeľovania členmi komisie pre vyhodnotenie uvedenej v článku 153 ods. 3 nariadenia (EÚ, Euratom) 2024/2509.
3. Znamku excelentnosti možno udeliť návrhom, ktoré sú výsledkom výziev uvedených v pracovnom programe a ktoré spĺňajú tieto podmienky:
 - a) boli vyhodnotené vo výzve na predkladanie návrhov v rámci programu; a
 - b) spĺňajú minimálne požiadavky na kvalitu stanovené v uvedenej výzve na predkladanie návrhov; a
 - c) neboli financované v rámci danej výzvy na predkladanie návrhov výlučne z dôvodu rozpočtových obmedzení.
4. Akcie, ktorým bola táto známka udelená, sa môžu financovať z iných finančných prostriedkov Únie alebo členských štátov.

Tretie krajiny pridružené k programu

1. Na programe sa môžu v súlade s cieľmi stanovenými v článku 3, ktoré sa vzťahujú na príslušné krajiny, prostredníctvom úplného alebo čiastočného pridruženia k programu zúčastňovať tieto tretie krajiny:
 - a) členovia Európskeho združenia voľného obchodu, ktorí sú členmi Európskeho hospodárskeho priestoru, v súlade s podmienkami stanovenými v Dohode o Európskom hospodárskom priestore, ako aj európske mikroštáty (Andorra, Monako, San Maríno a Vatikán) v súlade s podmienkami stanovenými v príslušných dohodách;
 - b) pristupujúce krajiny, kandidátske krajiny a potenciálni kandidáti v súlade so všeobecnými zásadami a všeobecnými podmienkami účasti týchto krajín na programoch Únie stanovenými v príslušných rámcových dohodách, protokoloch a rozhodnutiach Rady pre pridruženie alebo v podobných dohodách a v súlade s osobitnými podmienkami stanovenými v dohodách medzi Úniou a týmito krajinami;
 - c) krajiny európskej susedskej politiky v súlade so všeobecnými zásadami a všeobecnými podmienkami účasti týchto krajín na programoch Únie stanovenými v príslušných rámcových dohodách, protokoloch a rozhodnutiach Rady pre pridruženie alebo v podobných dohodách a v súlade s osobitnými podmienkami stanovenými v dohodách medzi Úniou a týmito krajinami;
 - d) iné tretie krajiny v súlade s podmienkami stanovenými v osobitnej medzinárodnej dohode vzťahujúcej sa na účasť tretej krajiny na akomkoľvek programe Únie.
2. Dohodami týkajúcimi sa účasti na programe uvedenými v odseku 1 sa:
 - a) zabezpečuje spravodlivá rovnováha medzi príspevkami a prínosmi tretej krajiny zúčastňujúcej sa na programe;

- b) stanovujú podmienky účasti na programe vrátane výpočtu finančných príspevkov na program a jeho všeobecné administratívne náklady pozostávajúcich z operačného príspevku a účastníckeho poplatku;
 - c) tretej krajine neudeľujú žiadne právomoci rozhodovať v programe;
 - d) zaručujú práva Únie zabezpečovať správne finančné riadenie a chrániť svoje finančné záujmy;
 - e) a v relevantných prípadoch zabezpečuje ochrana záujmov Únie v oblasti bezpečnosti a verejného poriadku.
3. Na účely odseku 2 písm. d) tretia krajina udelí potrebné práva a prístup, ktoré sa vyžadujú podľa nariadenia (EÚ, Euratom) 2024/2509 a nariadenia (EÚ, Euratom) č. 883/2013, a zaručí vykonateľnosť rozhodnutí, ktorými sa ukladá peňažný záväzok osobám iným, než sú štáty, v zmysle článku 299 ZFEÚ, ako aj rozsudkov a uznesení Súdneho dvora Európskej únie.
4. Na účely odseku 1 písm. d) je pridruženie alebo čiastočné pridruženie iných tretích krajín možné len vtedy, ak spĺňajú všetky tieto kritériá:
- a) dobrá kapacita v oblasti vedy, techniky a inovácií;
 - b) prihlásenie sa k otvorenému trhovému hospodárstvu založenému na pravidlách vrátane spravodlivého a rovnocenného zaobchádzania s právami duševného vlastníctva, rešpektovania ľudských práv, s podporou demokratických inštitúcií;
 - c) aktívne presadzovanie politík na zlepšenie hospodárskej a sociálnej situácie občanov.

5. V rozsahu pridruzenia každej tretej krajiny k programu sa zohľadňuje dodržiavanie ľudských práv a súlad s príslušným právom Únie a medzinárodným právom a analyzujú sa riziká, najmä tie, ktoré môžu ovplyvniť verejný poriadok a bezpečnosť Únie v príslušných oblastiach politiky vrátane hospodárskej bezpečnosti a bezpečnosti výskumu, ako aj prínosy a širší cieľ podpory hospodárskeho rastu a konkurencieschopnosti Únie prostredníctvom výskumu a inovácií. Na základe toho, s výnimkou členov EHP, pristupujúcich krajín, kandidátskych krajín a potenciálnych kandidátskych krajín, môžu byť tretie krajiny vylúčené z častí programu v súlade s týmto nariadením alebo so samotnou dohodou o pridružení.
6. V dohode o pridružení, v ktorej sa stanovujú podmienky účasti na programe, sa podľa možností stanoví recipročná účasť právnych subjektov usadených v Únii na rovnocenných programoch tretích krajín pridružených k programu v súlade s podmienkami stanovenými v uvedených programoch.
7. Podmienky určujúce úroveň finančných príspevkov uvedených v odseku 2 písm. b) musia zaručovať pravidelnú automatickú opravu výrazných odchýlok v porovnaní so sumou, ktorú získajú subjekty usadené v pridruženej krajine na základe účasti na programe, s prihliadnutím na náklady na riadenie, vykonávanie a prevádzku programu. Pri pridelovaní finančných príspevkov sa zohľadňuje úroveň účasti právnych subjektov z tretích krajín pridružených k programu na každej časti programu.
- 7a. Komisia v súlade s informáciami poskytnutými v rámci ročného rozpočtového postupu poskytne programovému výboru informácie o finančných príspevkoch tretích krajín pridružených k programu a ich alokáciách na rôzne zložky programu.

Vykonávanie a formy financovania z prostriedkov Únie

1. Program sa vykonáva v súlade s nariadením (EÚ, Euratom) 2024/2509 v rámci priameho riadenia alebo v rámci nepriameho riadenia so subjektmi uvedenými v článku 62 ods. 1 písm. c) uvedeného nariadenia.
2. Finančné prostriedky Únie sa môžu poskytovať v akejkoľvek forme prostredníctvom postupov udeľovania v súlade s nariadením (EÚ, Euratom) 2024/2509, najmä prostredníctvom grantov, cien, verejného obstarávania, nefinančných darov a finančných nástrojov. Hlavnou formou podpory v rámci programu sú granty.
3. [S výnimkou finančných nástrojov v rámci (Fondu) EIC, pri ktorých sa podpora Únie poskytuje vo forme rozpočtovej záruky alebo finančného nástroja vrátane prípadov, keď sa kombinuje s nenávratnou podporou v rámci operácie kombinovaného financovania, poskytujú sa výhradne prostredníctvom nástroja InvestEU Európskeho fondu pre konkurencieschopnosť a implementujú sa v súlade s uplatniteľnými pravidlami nástroja InvestEU Európskeho fondu pre konkurencieschopnosť prostredníctvom dohôd o príspevku alebo záruke uzavretých na tento účel. Ak sa v rámci programu využíva nástroj ECF InvestEU, zabezpečí sa tvorba rezerv na rozpočtovú záruku a financovanie finančných nástrojov, a to aj v prípade, že sa kombinuje s nenávratnou podporou vo forme operácie kombinovaného financovania.]
4. Ak sa financovanie z prostriedkov Únie poskytuje vo forme grantu, v súlade s nariadením (EÚ, Euratom) 2024/2509 sa môže v relevantných prípadoch poskytnúť ako financovanie, ktoré nie je spojené s nákladmi, alebo ako zjednodušené vykazovanie nákladov, a to konkrétne prostredníctvom jednorazových platieb, ako aj jednotkových osobných nákladov. Financovanie sa môže poskytovať vo forme úhrady skutočných oprávnených nákladov vzhľadom na osobitné charakteristiky alebo ciele akcie. Ak treba uvoľniť ďalšie zdroje financovania vrátane spoluinvestovania s vnútroštátnymi zdrojmi, na ktoré sa vzťahujú pravidlá štátnej pomoci, financovanie sa poskytuje vo forme úhrady skutočných oprávnených nákladov alebo zjednodušeného vykazovania nákladov.

5. Na účely článku 153 ods. 3 nariadenia (EÚ, Euratom) 2024/2509 je komisia pre vyhodnotenie zložená úplne alebo v riadne odôvodnených prípadoch čiastočne z nezávislých externých expertov. V prípade koordinačných a podporných akcií môže byť komisia pre vyhodnotenie v riadne odôvodnených prípadoch zložená úplne zo zástupcov inštitúcií alebo orgánov Únie, ako sa uvádza v článku 153 nariadenia o rozpočtových pravidlách.

Článok 11

Európske partnerstvá

1. Ak je to potrebné na dosiahnutie cieľov stanovených v článku 3, činnosti podľa tohto nariadenia možno vykonávať prostredníctvom európskych partnerstiev transparentným spôsobom. Takéto partnerstvá sa vytvárajú len v prípadoch, keď samotné opatrenia Únie nemôžu dosiahnuť požadované ciele a keď je potrebná posilnená spolupráca medzi EÚ a inými partnermi vrátane vnútroštátnych, regionálnych a/alebo súkromných aktérov. Oblasti pre európske partnerstvá sa vymedzia na základe usmernení poskytnutých Radou alebo vo vhodných prípadoch jej poradnými orgánmi. Zabezpečí sa súdržnosť a vo vhodných prípadoch sa vyvinie úsilie o synergie s ďalšími programami Únie, najmä s Európskym fondom pre konkurencieschopnosť.
- 1a. Európske partnerstvá:
- a) sú založené na memorande o porozumení a v prípade finančných príspevkov od partnerov iných ako Únia ich dopĺňa zmluvné dojednanie medzi Úniou a partnermi. Tieto partnerstvá sa budú vykonávať prostredníctvom akcií v príslušných pracovných programoch programu Horizont Európa a/alebo Európskeho fondu pre konkurencieschopnosť; alebo

- b) v riadne odôvodnených prípadoch zverením úloh súvisiacich s plnením rozpočtu z jedného alebo viacerých programov financovania Únie orgánom zriadeným podľa článkov 185 alebo 187 ZFEÚ v súlade s článkom 62 ods. 1 písm. c) nariadenia (EÚ, Euratom) 2024/2509. Orgány podľa článku 187 ZFEÚ sa zriaďujú jediným zriaďovacím aktom, ktorým sa zabezpečia harmonizované pravidlá. Partnerstvá podľa článku 185 ZFEÚ sa zriaďujú prostredníctvom osobitných aktov.

2. Pre každé partnerstvo sa v memorande o porozumení doplnenom o zmluvné dojednanie v prípade finančných príspevkov od partnerov iných ako Únia alebo v akte o založení stanoví:

- a) ciele a míľniky, ktoré sa majú dosiahnuť;
- a) výsledky, ktoré sa majú dosiahnuť a ktoré musia byť jasné, merateľné a časovo ohraničené;
- b) jednotný súbor požiadaviek na podávanie správ a monitorovanie vrátane kľúčových ukazovateľov výkonnosti a vplyvu;
- c) súvisiace finančné a/alebo nepeňažné záväzky všetkých partnerov;
- d) mechanizmy správy a riadenia s mechanizmom pre všetkých partnerov na diskusiu a odsúhlasenie programovania a činností partnerstiev vrátane ustanovení zabezpečujúcich ich hlasovacie práva a ich primerané zastúpenie;
- da) strategický výskumný a inovačný program (SRIA) dohodnutý medzi partnermi, v ktorom sa podrobne uvádzajú tematické priority a očakávaný vedecký a sociálno-ekonomický vplyv, ako aj plán realizácie činností a míľnikov počas trvania partnerstva. Ak partnerstvá rozvíjajú činnosti a spôsoby uvádzania na trh, SRIA zahŕňa program uvádzania dohodnutý medzi partnermi.

- 3a. V prípade európskych partnerstiev zriadených podľa odseku 1a písm. a) má podpora Únie formu príspevkov na akcie vykonávané v rámci programu Horizont Európa pre činnosti v oblasti výskumu a inovácií. Cieľom týchto príspevkov je využiť maximálny príspevok ostatných partnerov. Iné programy Únie môžu prispievať k iným činnostiam, ako je napríklad Európsky fond pre konkurencieschopnosť v súvislosti s činnosťami uvádzania na trh.
- 3aa. V prípade európskych partnerstiev zriadených podľa odseku 1a písm. b) Únia poskytne finančný príspevok z programu Horizont Európa na činnosti v oblasti výskumu a inovácií. Iné programy Únie môžu prispievať k iným činnostiam, ako je napríklad Európsky fond pre konkurencieschopnosť v súvislosti s činnosťami uvádzania na trh. Celkový príspevok Únie a partnerov iných ako Únia sa musí zhodovať. V jednotnom základnom akte pre spoločné podniky podľa článku 187 ZFEÚ a v príslušnom zakladajúcom akte pre iniciatívy podľa článku 185 ZFEÚ sa stanovujú podrobné pravidlá pre príspevky všetkých partnerov.
- 3b. Príspevky od partnerov iných ako Únia majú tieto formy:
- a) finančné príspevky do operačného a administratívneho rozpočtu iniciatívy vrátane financovania účastníkov akcií v rámci iniciatívy, ktorí sú usadení v príslušnom členskom štáte, zo strany členských štátov;
 - b) nepeňažné príspevky na financovanie vlastných nákladov na účasť na projekte v rámci iniciatívy.
- 3ba. Príslušné udeľujúce orgány Únie alebo iné subjekty poverené plnením rozpočtu riadia jednotné postupy udeľovania vrátane postupov týkajúcich sa výziev, hodnotenia, výberu a monitorovania, čím sa zabezpečí zjednodušenie a transparentnosť. Členské štáty sú zodpovedné za svoje finančné príspevky v súlade so svojimi uplatniteľnými vnútroštátnymi pravidlami a postupmi, čím sa zabezpečí zjednodušenie a harmonizované vykonávanie.

5. Európske partnerstvá:

- a) sa určia a dohodnú v úzkej spolupráci s členskými štátmi a vo vhodných prípadoch po porade so súkromným sektorom;
- b) sa nadväzujú na účely riešenia výziev, ktoré si vyžadujú kritické množstvo zdrojov a jednotný a koordinovaný prístup medzi rôznymi aktérmi, a to tak z hľadiska tvorby programu, ako aj vykonávania;
- ba) sa nadväzujú len v prípadoch, keď samotnou akciou Únie ani inými formami podpory v rámci programu nemožno dosiahnuť želané ciele;
- c) sa zosúladujú so strategickými prioritami Únie a pomáhajú pri vykonávaní hlavných politík a politických iniciatív Únie, ktoré dopĺňajú politiky a iniciatívy členských štátov;
- d) sa vyberajú v transparentnom, otvorenom a súťažnom procese na základe súboru kvantifikovateľných kritérií životného cyklu a silného portfóliového prístupu, ktorého výsledkom je súdržné a komplementárne portfólio obmedzeného počtu európskych partnerstiev;
- e) sú založené na orientačných záväzkoch ex ante, dlhodobých a formálnych záväzkoch všetkých partnerov finančne alebo vo vhodných prípadoch nepeňažne prispievať do zdrojov európskeho partnerstva spôsobom, ktorý podporuje harmonizáciu a šandardizáciu vykonávania.
- ea) zabezpečujú svoju nepretržitú otvorenosť pre všetky typy partnerov akejkoľvek veľkosti v celom hodnotovom reťazci a disciplínach;
- f) vyžadujú jasný prístup zameraný na životný cyklus vrátane vopred pripraveného plánu vykonávania iniciatívy so stratégiou postupného ukončenia financovania z prostriedkov Únie;
- fa) usilujú sa o synergie s ďalšími nástrojmi financovania Únie, najmä s ECF, s cieľom zabrániť prekrývaniu a duplicite a namiesto toho zabezpečiť pridanú hodnotu a maximalizovať vplyv.

- 5a. Európskym partnerstvám sa prideli maximálne [X %] rozpočtu piliera II.
7. Všetci partneri okrem Únie zverejňujú informácie o štruktúre, členstve a činnostiach vytvorených v rámci partnerstva. V prípadoch, keď sa partnerstvá uzatvárajú so zastupujúcimi organizáciami a združeniami, súčasťou toho je poskytovanie pravidelných informácií o ich členstve.

Kapitola II

Excelentná veda

Článok 12

Európska rada pre výskum

1. Európska rada pre výskum poskytuje atraktívne a flexibilné financovanie s cieľom umožniť talentovaným a kreatívnym jednotlivým výskumným pracovníkom, s dôrazom na začínajúcich výskumných pracovníkov, a ich tímom realizovať najsľubnejšie výskumné projekty na hraniciach vedy bez ohľadu na ich štátnu príslušnosť a krajinu pôvodu a na základe súťaže založenej výhradne na kritériu excelentnosti.
2. ERC priláka najtalentovanejších výskumných pracovníkov z celého sveta a tým prispieje k tomu, aby sa Únia stala popredným svetovým centrom výskumu a inovácií.

Článok 13

Akcie Marie Curie-Sklodowskej

1. Akcie Marie Curie-Sklodowskej (MSCA) propagujú a podporujú kariéru vo výskume vo všetkých fázach s osobitným dôrazom na začínajúcich výskumných pracovníkov, rozvoj zručností a mobilitu výskumných pracovníkov z celého sveta, pričom s výhradou bezpečnostných aspektov ponúkajú aj možnosti výmeny pre výskumných pracovníkov. MSCA podporujú excelentnosť výskumu zdola nahor, priťahujú a udržiavajú excelentné výskumné talenty a podporujú udržateľnú a atraktívnu kariéru vo výskume v Únii s cieľom zvýšiť vedeckú excelentnosť Únie, a tým prispieť ku konkurencieschopnosti v oblasti výskumu a inovácií.

2. MSCA financujú excelentné doktorandské siete, postdoktorandské štipendiá, výmeny zamestnancov v oblasti výskumu a inovácií, ako aj podporné mechanizmy na rozvíjanie udržateľných kariér s cieľom prilákať a udržať najslubnejšie talenty. Kladie sa silný dôraz na medzinárodnú, medziodvetvovú a interdisciplinárnu spoluprácu, ako aj na vedecký dosah. Financovanie podporuje špičkový výskum a zameriava sa na rozvoj výskumných talentov s cieľnou podporou pre začínajúcich výskumných pracovníkov. Prispieva k tomu, aby sa Únia stala poprednou destináciou pre európskych a zahraničných výskumných pracovníkov.

Článok 14

Spoločné výskumné centrum

1. Spoločné výskumné centrum (JRC) poskytuje nezávislé vedomosti a vedecké výsledky založené na dôkazoch, čím podporuje politiky EÚ a v relevantných prípadoch podporuje členské štáty, aby mali pozitívny vplyv na spoločnosť. Realizuje sa to prostredníctvom priamych akcií JRC a prostredníctvom účasti JRC na nepriamych akciách. Kapitola II hlavy II sa neuplatňuje na priame akcie. [Odchyľne od článku 21 ods. 3 nariadenia (EÚ, Euratom) 2024/2509 JRC opätovne využíva príjmy alebo sumy vyplývajúce z jeho výskumných činností (napr. patentov, licencií atď.).]

Kapitola III

Konkurencieschopnosť a spoločnosť

Článok 15

Kolaboratívny výskum a inovácie

1. Kolaboratívny výskum a inovácie podporujú vytváranie excelentných nadnárodných výskumných a inovačných činností, ktoré spájajú subjekty z rôznych odvetví a disciplín vrátane spoločenských a humanitných vied s cieľom podporiť objavovanie, vývoj a rýchle šírenie vysokokvalitných výsledkov v prospech strategických priorít a hodnôt Únie.

2. Kolaboratívne výskumné a inovačné činnosti sa vykonávajú vyváženým spôsobom medzi nižšími a vyššími úrovňami technologickej pripravenosti, čím pokrývajú celý hodnotový reťazec výskumu a inovácií, ktorý dopĺňa činnosti v rámci ECF.
- 2a. Kolaboratívnymi výskumnými a inovačnými činnosťami sa zabezpečuje vyvážený prístup medzi akciami zdola nahor a vopred definovanými témami zo strategických oblastí s cieľom zároveň podporiť tvorivosť a usmerňovať výskum a inovácie. Opisy tém musia byť také, aby jednoducho a jasne formulovali očakávané výsledky a vplyvy a zároveň sa vyhli nadmerným podrobnostiam o konkrétnych metodikách, čím sa podporí otvorený a konkurencieschopný proces a žiadateľom sa poskytne väčšia sloboda pri vymedzovaní ich rôznych spôsobov ako dosiahnuť príslušné ciele v oblasti výskumu a inovácií.
3. V rámci zložky „Konkurencieschopnosť“ piliera II sa týmto programom podporujú kolaboratívne výskumné a inovačné činnosti podľa segmentov politiky ECF zamerané na posilnenie konkurencieschopnosti Únie [kapitoly IV až VII nariadenia (EÚ) XXX o Európskom fonde pre konkurencieschopnosť].
- 3a. Komisia vykonáva kolaboratívne výskumné a inovačné činnosti v rámci zložky konkurencieschopnosti piliera II v osobitnej vyhradenej časti pracovných programov prijatých podľa článku 15 ods. 1a [ECF].
4. V rámci zložky „Spoločnosť“ piliera II sa týmto programom podporujú kolaboratívne výskumné a inovačné činnosti, na ktoré sa nevzťahuje zložka „konkurencieschopnosť“, zamerané na poskytovanie inovačných riešení a posilňovanie dôkazovej základne s cieľom umožniť spoločnosti transformáciu v súlade s cieľmi a hodnotami Únie vrátane právneho štátu a základných práv.
- 4a. Komisia vykonáva kolaboratívne výskumné a inovačné činnosti v rámci zložky „Spoločnosť“ piliera II v pracovných programoch prijatých podľa článku 4 ods. 2 [SP10].

- 4b. Zložky „Konkurencieschopnosť“ a „Spoločnosť“ sa vypracujú súdržným spôsobom, aby sa zabezpečilo vzájomné posilnenie a bezproblémové pokrytie výskumného a inovačného prostredia pre silnú a odolnú Úniu.
6. V rámci piliera II tohto programu sa podpora poskytuje na výskumnú a inovačnú časť misií EÚ zriadených podľa článku 8 nariadenia (EÚ) 2021/695 do roku 2030. Podporu výskumných a inovačných činností prostredníctvom nástroja Nového európskeho Bauhausu (NEB) v rámci programu Horizont Európa sprevádzajú akcie zamerané na zavádzanie v ostatných programoch Únie.

Kapitola IV

Inovácie

Článok 16

Európska rada pre inovácie (EIC)

1. EIC identifikuje, vyvíja a rozširuje špičkové technologické a prelomové inovácie. Podpora sa poskytuje vtedy, keď špičkové technológie, vysokorizikové startupy a scaleupy nie sú dostatočne vyspelé na to, aby získali trhovú podporu. Implementácia toho prebieha najmä prostredníctvom otvorených výziev na predkladanie návrhov v rámci prístupu zdola nahor, pričom sa zabezpečí vyvážené portfólio akcií naprieč tematickými oblasťami. Dopĺňajú to ciele tematické výzvy na predkladanie návrhov a výzvy na predkladanie návrhov týkajúce sa „výziev“ v oblastiach potenciálneho strategického záujmu v úzkej koordinácii a súčinnosti so segmentmi politiky ECF, čím sa zabezpečí vzájomná komplementárnosť a zabráni sa prekryvaniu, najmä s nástrojom ECF InvestEU.
2. EIC poskytuje tieto druhy podpory pre vysokorizikové akcie:
 - a) granty v rámci nástroja Prieskumník na vysokorizikový výskum, najmä výskum v počiatočnom štádiu, overovanie koncepcie a vytváranie prototypov;
 - b) granty v rámci nástroja Transformácia s cieľom hľadať spôsoby komerčného vývoja v prípade výsledkov výskumu vrátane vytvárania spin-off podnikov a startupov;

- c) kombinované financovanie v rámci nástroja Akcelérátor a podpora výlučne investícií pre jednotlivé spoločnosti, aby mohli vyvíjať svoje inovácie a uvádzať ich na trh;
- d) stimuly pre obstarávateľov, aby testovali špičkové technologické a prelomové inovácie a zaisťovali pre ne prvých zákazníkov;
- e) služby akcelerácie podnikania na doplnenie financovania EIC poskytnutím prístupu, komplementárneho a koordinovaného s projektovým poradenstvom uvedeným v kapitole III nariadenia (EÚ) XXX [Európsky fond pre konkurencieschopnosť], k odborným znalostiam v oblasti špičkových technológií, využívaní výskumných a technologických infraštruktúr, koučingu a mentorstvu, vytváraniu sietí a nadväzovaniu kontaktov s investormi, obstarávateľmi, korporáciami a inými inovačnými partnermi.

3. Druhy podpory uvedené v odseku 2 sa flexibilne kombinujú v rámci výziev EIC, ktoré vypracúvajú a nad ktorými dohliadajú programoví manažéri EIC. Výzvy EIC sa vykonávajú pomocou prístupu zameraného na portfólio, pri ktorom sa akcie vyberajú na základe ich miery doplnkovosti v záujme dosiahnutia vymedzených cieľov a vzájomnej interakcie. Uskutočňuje sa to pod dohľadom programových manažérov EIC, vo vhodných prípadoch s poradenstvom nezávislých externých expertov, s cieľom zabezpečiť agilný prístup, ktorý reaguje na rýchly vývoj v oblasti technológií a politiky, s mandátom preorientovať alebo ukončiť projekty, ktoré nie sú dostatočne výkonné vrátane postupného financovania, zabezpečiť rýchly prechod medzi nástrojmi a uľahčiť prepojenia s koncovými používateľmi a zákazníkmi. V takýchto prípadoch sa včas a riadne informuje programový výbor.

4. Všetku investičnú podporu EIC vykonáva jeden alebo viac účelových investičných nástrojov zriadených v súlade s právom členského štátu („Fond EIC“). Fond EIC má takú štruktúru, aby dokázal prilákať ďalších verejných alebo súkromných investorov s cieľom zvýšiť pákový efekt príspevku Únie.

5. EIC môže podporovať inovácie v oblasti kritických špičkových technológií so zameraním na obranné aplikácie v úzkej koordinácii so segmentom politiky Európskeho fondu pre konkurencieschopnosť „Odolnosť a bezpečnosť, obranný priemysel a vesmír“. V týchto prípadoch sa uplatňujú články 50 a 51 nariadenia (EÚ) XXX [Európsky fond pre konkurencieschopnosť]. Takáto podpora je predmetom osobitných výziev na predkladanie návrhov a nepresahuje [X %] celkového rozpočtu piliera III. Okrem ustanovení odseku 3 sa výzvy EIC, ktoré sa zameriavajú na obranné aplikácie, riadia prioritami stanovenými v rámci segmentu politiky ECF [„Odolnosť a bezpečnosť, obranný priemysel a vesmír“] a takéto priority sa zohľadňujú pri úvahách o portfóliu. Zloženie programového výboru zodpovedné za [„Odolnosť a bezpečnosť, obranný priemysel a vesmír“] je informované o implementácii podpory EIC pre obranné aplikácie.

Článok 17

Európske inovačné ekosystémy

1. Program podporuje činnosti týkajúce sa strategických priorít s cieľom vytvoriť a posilniť konkurencieschopné, spoľahlivé, prepojené a nadnárodné inovačné ekosystémy, umožniť a zlepšiť rámcové podmienky a podporiť dosiahnutie európskeho rozsahu v spolupráci a koordinácii s vnútroštátnymi a regionálnymi orgánmi. Takéto činnosti sú otvorené pre všetky príslušné zainteresované strany, aby mohli využívať výhody intenzívnej spolupráce naprieč odvetviami, disciplínami a hranicami. Usilujú sa o synergie s ostatnými časťami tohto programu vrátane intenzívnej spolupráce s ďalšími akciami a ďalšími programami Únie, vnútroštátnymi a regionálnymi programami s cieľom podporiť inovácie prostredníctvom podpory vedomostí, vzájomného učenia a prenosu technológií a ich uplatnenia na trhu, ako aj pomoci pri vytváraní dynamickejšieho podnikateľského a obchodného prostredia vznikajúceho vďaka vede v Únii.
2. Program podporuje činnosti vrátane činností ZIS EIT s cieľom posilniť integráciu vedomostného trojuholníka – vysokoškolského vzdelávania, výskumu a inovácií a podnikania – v celej Únii.

Kapitola V

Európsky výskumný priestor

Článok 18

Európska výskumný priestor

1. Cieľom EVP je vytvoriť jednotný trh bez hraníc pre výskum, inovácie a technológie v celej Únii, na ktorom sú výskumní pracovníci, vedecké poznatky a technológie vo voľnom obehú. Program zabezpečuje účinnú podporu a ochranu všetkých hodnôt a zásad EVP a Paktu pre výskum a inováciu v Európe. Podporuje ďalšie zosúlad'ovanie politík Únie, vnútroštátnych a regionálnych politík v oblasti výskumu a inovácií.

Článok 18a

Výskumné a technologické infraštruktúry

Financovanie výskumných a technologických infraštruktúr prispieva k tomu, aby Únia disponovala silným súdržným a prepojeným ekosystémom udržateľných zariadení a služieb na svetovej úrovni, a to budovaním na prioritných celoeurópskych infraštruktúrach a doplnkových najmodernejších vnútroštátnych a regionálnych kapacitách. Finančné nástroje Únie dostupné v rámci tohto programu sa v relevantných prípadoch využívajú v synergii s ďalšími programami Únie, najmä s Európskym fondom pre konkurencieschopnosť, a inými zdrojmi financovania. Program môže prispieť až do výšky 20 % na náklady na budovanie alebo významnú modernizáciu dôležitých kapacít výskumných a technologických infraštruktúr svetovej úrovne v záujme Únie v prípadoch, keď sú potrebné investície presahujúce kapacitu jednotlivých súkromných alebo verejných subjektov. Ako príspevok na náklady na budovanie alebo významnú modernizáciu výskumných a technologických infraštruktúr sa použije najviac [X %] celkového rozpočtu piliera IV. Žiadny takýto príspevok nesmie byť vyšší ako [X %] celkového rozpočtu piliera IV. Oblasť na podporu nákladov na budovanie alebo významnú modernizáciu výskumných a technologických infraštruktúr sa vymedzia na základe usmernení poskytnutých Radou alebo vo vhodných prípadoch jej poradnými orgánmi a na základe práce Európskeho strategického fóra pre výskumné infraštruktúry (ESFRI) a akéhokoľvek ďalšieho strategického fóra pre technologické infraštruktúry.

Článok 19

Rozširovanie účasti a šírenie excelentnosti

1. [„Krajiny, ktorých sa týka rozširovanie účasti“, sú na účely financovania akcií podľa odseku 5 písm. a) a b) Bulharsko, Česko, Chorvátsko, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Poľsko, Rumunsko a Slovensko.
2. „Krajiny v procese transformácie“ sú na účely financovania akcií podľa odseku 5 písm. b) Cyprus, Estónsko, Grécko, Malta, Portugalsko a Slovinsko.]

3. S výnimkou európskej spolupráce v oblasti vedy a techniky (COST) len právne subjekty usadené v krajinách, ktorých sa týka rozširovanie účasti, alebo v krajinách v procese transformácie sú oprávnené stať sa koordinátormi v rámci zložky „Rozširovanie účasti a šírenie excelentnosti“ časti programu „Posilnenie EVP“. Právne subjekty trvalo pôsobiace v najvzdialenejších regiónoch v zmysle vymedzenia v článku 349 ZFEÚ sú takisto oprávnené stať sa koordinátormi v rámci tejto zložky na podporu výskumných a inovačných činností v najvzdialenejších regiónoch a vzťahujú sa na ne rovnaké pravidlá, aké platia pre krajiny, ktorých sa týka rozširovanie účasti, podľa tohto článku s výnimkou odseku 7.
4. Pokiaľ ide o pridružené krajiny, právne subjekty zo zoznamu oprávnených krajín v zmysle vymedzenia na základe ukazovateľa a uverejnenia v pracovnom programe sú v plnom rozsahu oprávnené stať sa koordinátormi v rámci tejto zložky.
5. „Rozširovanie účasti a šírenie excelentnosti“ zahŕňa:
- a) opatrenia na budovanie kapacít;
 - b) opatrenia na podporu: – začlenenia a vedenia EVP; – zhodnocovania vedomostí: – boja proti úniku mozgov; – špecializovaných činností národných kontaktných miest; – európskej spolupráce v oblasti vedy a techniky; – pokroku krajín, ktorých sa týka rozširovanie účasti, a krajín v procese transformácie smerom k bezproblémovému postupnému ukončeniu.
- 5a. Pokračujú a ďalej sa rozvíjajú opatrenia, ktoré preukázali svoju hodnotu pri plnení cieľov rozširovania, ako je vytváranie tímov, zapojenie vedúcich výskumných pracovníkov EVP a predbežný Akcelerátor EIC, a zavádzajú sa nové opatrenia vrátane opatrení určených na posilnenie účasti výskumných pracovníkov z krajín, ktorých sa týka rozširovanie účasti, a z krajín v procese transformácie zapojených do výziev ERC na predkladanie návrhov. Súčasné a nové opatrenia by mali zabezpečiť navrhnutie koherentného portfólia opatrení schopných podporiť pokrok a vyvíjajúcu sa povahu ekosystémov výskumu a inovácií v krajinách, ktorých sa týka rozširovanie účasti, a v krajinách v procese transformácie.

6. Zložka programu Rozširovanie účasti a šírenie excelentnosti pomáha krajinám, ktorých sa týka rozširovanie účasti, a krajinám v procese transformácie pri ďalšom rozvoji ich systémov výskumu a inovácií, pri zvyšovaní ich účasti vo všetkých častiach programu a pri podpore širokého geografického pokrytia v excelentných kolaboratívnych projektoch. Opatrenia v rámci tejto zložky podporujú trvalú vzostupnú konvergenciu vo výskume a inováciách, pričom vychádzajú z pokroku, ktorý dosiahli krajiny, ktorých sa týka rozširovanie účasti, a krajiny v procese transformácie, pokiaľ ide o ich ďalší pokrok. Toto úsilie sprevádzajú primerané opatrenia členských štátov. Táto zložka takisto uľahčuje vzájomné učenie medzi koordinátormi akcií financovaných v rámci programu a pomáha právnym subjektom z krajín v procese transformácie vymieňať si skúsenosti v prospech koordinátorov z krajín, ktorých sa týka rozširovanie účasti.
7. [Od roku 2030 je prístup k opatreniam na budovanie kapacít obmedzený na tie krajiny, ktorých sa týka rozširovanie účasti, ktoré v poslednom známom roku zvýšili oproti predchádzajúcemu roku svoje skutočné výdavky na verejné investície do výskumu a vývoja.]

Hlava II

Pravidlá účasti a šírenia

Kapitola I

Všeobecné ustanovenia

Článok 20

Pravidlá ECF

1. [Článok 10 ods. 2 a 3 o preferenčnom zaobchádzaní EÚ, článok 13 o uplatňovaní pravidiel o utajovaných skutočnostiach a citlivých informáciách a článok 20 o zrýchlených a cielených akciách pre konkurencieschopnosť nariadenia (EÚ) XXX [Európsky fond pre konkurencieschopnosť] sa uplatňujú na účely tohto nariadenia, pokiaľ sa v tomto nariadení nestanovuje inak.

Oprávnenosť

1. Kritériá oprávnenosti sa stanovujú tak, aby podporovali dosiahnutie všeobecných a špecifických cieľov stanovených v článku 3 v súlade s nariadením (EÚ, Euratom) 2024/2509, a uplatňujú sa na všetky postupy udeľovania v rámci programu.
 - 1a. Na akciách v rámci programu sa môže zúčastniť každý právny subjekt, bez ohľadu na to, kde je usadený, a to aj právny subjekt z nepridruženej tretej krajiny alebo medzinárodné organizácie, za predpokladu splnenia podmienok stanovených v tomto nariadení, ako aj všetkých podmienok stanovených v pracovnom programe.
2. Pri postupoch udeľovania v rámci priameho a nepriameho riadenia môžu byť na získanie podpory Únie oprávnené jedna alebo viac z týchto kategórií právnych subjektov:
 - a) subjekty usadené v členskom štáte;
 - b) subjekty usadené v pridruženej tretej krajine pridruženej k programu;
 - c) subjekty usadené v tretích krajinách s nízkymi až strednými príjmami, ktoré nie sú pridružené k programu, alebo výnimočne v iných tretích krajinách, ktoré nie sú pridružené k programu, ak je daná tretia krajina uvedená v pracovnom programe prijatom Komisiou;
 - d) subjekty usadené v tretích krajinách, ktoré nie sú pridružené k programu, ak je financovanie takýchto subjektov nevyhnutné na vykonávanie akcie a prispieva k cieľom stanoveným v článku 3.

3. S výnimkou riadne odôvodnených prípadov, keď sa v pracovnom programe stanovuje inak, právne subjekty v záujme toho, aby boli oprávnené zúčastniť sa na grantových akciách, vytvoria konzorcium zahŕňajúce ako prijímateľov minimálne tri právne subjekty, ktoré sú navzájom nezávislé a ktoré sú usadené v rôznych krajinách takto:
 - a) aspoň dva právne subjekty usadené v rôznych členských štátoch a
 - b) aspoň jeden ďalší právny subjekt usadený v inom členskom štáte alebo v tretej krajine pridruženej k programu.
4. Akcie ERC v oblasti výskumu na hraniciach poznania, akcie EIC, akcie Marie Curie-Sklodowskej a akcie, ktoré zahŕňajú realizáciu obstarávania vo fáze pred komerčným využitím alebo obstarávania inovačných riešení alebo ktoré ich majú ako primárny cieľ, môže vykonávať jeden alebo viacero právnych subjektov za predpokladu, že jeden z týchto právnych subjektov je usadený v členskom štáte alebo v tretej krajine pridruženej k programu.
5. Koordinačné a podporné akcie môže vykonávať jeden alebo viacero právnych subjektov, ktoré môžu byť usadené v členskom štáte, v tretej krajine pridruženej k programu alebo vo výnimočných a riadne odôvodnených prípadoch v tretej krajine, ktorá nie je pridružená k programu.
6. V súlade s článkom 136 nariadenia (EÚ, Euratom) 2024/2509 sa z bezpečnostných dôvodov na vysokorizikových dodávateľov uplatňujú v súlade s právom EÚ obmedzenia oprávnenosti.
7. Medzinárodné organizácie európskeho výskumu a právne subjekty založené podľa práva Únie sa považujú za usadené v inom členskom štáte než v štátoch, v ktorých sú usadené iné právne subjekty zúčastňujúce sa na akcii.

8. V prípade akcií ERC v oblasti výskumu na hraniciach poznania, výskumných a vzdelávacích akcií a pokiaľ sa tak stanovuje v pracovnom programe alebo vo výzve na predkladanie návrhov, sa medzinárodné organizácie so sídlom v členskom štáte alebo v tretej krajine pridruženej k programu považujú za usadené v tomto členskom štáte alebo v tretej krajine pridruženej k programu. Pokiaľ ide o ostatné časti programu, medzinárodné organizácie iné ako medzinárodné organizácie európskeho výskumu sa považujú za usadené v tretej krajine, ktorá nie je pridružená k programu, pokiaľ sa v pracovnom programe alebo vo výzve na predkladanie návrhov nestanovuje inak.
9. Dodatočne k článku 168 ods. 2 a 3 nariadenia (EÚ, Euratom) 2024/2509 sa tretie krajiny pridružené k programu, ktoré sú uvedené v článku 9 ods. 1, a medzinárodné organizácie môžu v relevantných prípadoch zúčastňovať na akýchkoľvek mechanizmoch verejného obstarávania stanovených v článku 168 ods. 2 a 3 nariadenia (EÚ, Euratom) 2024/2509 a využívať ich. Pravidlá uplatniteľné na členské štáty sa uplatňujú *mutatis mutandis* na zúčastnené tretie krajiny, ktoré sú pridružené k programu, a na medzinárodné organizácie.
10. V rámci postupov udeľovania nie sú na získanie finančných prostriedkov oprávnené tieto činnosti:
- a) činnosti, ktoré sú zakázané právom Únie, uplatniteľným medzinárodným právom alebo vnútroštátnym právom vo všetkých členských štátoch. Žiadne financovanie sa v členskom štáte neposkytuje na výskumnú, technologickú alebo demonštračnú činnosť, ktorá je v danom členskom štáte zakázaná;
 - aa) činnosti, ktoré sú už plne financované z iných únijných, vnútroštátnych a regionálnych verejných finančných prostriedkov alebo súkromných zdrojov, s výnimkou príspevkov Únie v kontexte akcií uvedených v článku 8 ods. 1;
 - b) činnosti zamerané na klonovanie človeka na reprodukčné účely;
 - c) činnosti určené na modifikáciu genetického dedičstva človeka, v dôsledku ktorých by sa takáto modifikácia mohla stať dedičnou, s výnimkou výskumu týkajúceho sa liečby rakoviny pohlavných žliaz;

- d) činnosti určené na vytváranie ľudských embryí výlučne na účely výskumu, technologického vývoja a demonštračných činností alebo na účely získania kmeňových buniek, okrem iného aj prostredníctvom prenosu jadier somatických buniek.
- 10a. Výskum ľudských kmeňových buniek, dospelých, ako aj embryonálnych, sa môže financovať v závislosti od obsahu vedeckého návrhu a právneho rámca zapojených členských štátov.
11. Popri dôvodoch, ktoré sú stanovené v článku 132 nariadenia (EÚ, Euratom) 2024/2509, je vďaka postupom udeľovania a z nich vyplývajúcim právnym záväzkom možné dané záväzky ukončiť, ak je nepravdepodobné, že sa ciele opatrenia vôbec podarí dosiahnuť alebo že sa ich podarí dosiahnuť v stanovených lehotách. Komisia pred rozhodnutím o ukončení akcie uskutoční námietkové konanie s koordinátorom akcie a vo vhodných prípadoch so zapojením nezávislých externých expertov. Programový výbor musí byť o týchto prípadoch informovaný.
- 12a. Vzhľadom na ciele stanovené v článku 3 tohto nariadenia sa v pracovnom programe vo vhodných prípadoch riadne odôvodnených môžu stanoviť podrobnejšie kritériá oprávnenosti.

Článok 21a

Bezpečnosť výskumu

1. Akcie vykonávané v rámci tohto programu musia byť v súlade s príslušnými právnymi predpismi Únie vrátane ustanovení o bezpečnosti, kontrole vývozu a opatreniach proti neoprávnenému prenosu poznatkov a technológií s cieľom zaručiť ochranu strategických záujmov, bezpečnosti a verejného poriadku Únie a jej členských štátov.

- 1a. S cieľom zaistiť bezpečnosť výskumu a v súlade s článkom 10 ods. 3 ECF sa vo vhodných a riadne odôvodnených prípadoch v pracovnom programe môžu stanoviť obmedzenia oprávnenosti v súlade s článkom 136 [nariadenia o rozpočtových pravidlách], aby sa zohľadnili osobitné politické požiadavky alebo povaha a ciele akcie. Z výnimočných dôvodov sa v programe môžu stanoviť obmedzenia pre zúčastnené subjekty, obmedzenia výkonných riadiacich štruktúr a obmedzenia týkajúce sa vlastníctva a kontroly obmedzujúce účasť všetkých alebo určitých subjektov na subjekty s výkonnou riadiacou štruktúrou, ako aj na vlastníctvo a kontrolu fyzickými alebo právnickými osobami usadenými v daných členských štátoch a vo vhodných prípadoch v iných oprávnených krajinách. Akékoľvek obmedzenie účasti právnych subjektov usadených v pridružených krajinách, ktoré sú členmi EHP, musí byť v súlade s podmienkami stanovenými v Dohode o Európskom hospodárskom priestore.
- 1b. Komisia poskytne vhodný rámec, postupy, usmernenia a podporu na zabezpečenie jednotného, primeraného a účinného uplatňovania požiadaviek na bezpečnosť výskumu vo všetkých fázach implementácie programu, vo vhodných prípadoch vrátane bezpečnostného sebahodnotenia a počiatočného plánu riadenia bezpečnosti, v ktorom sa identifikujú všetky bezpečnostné obavy žiadateľa.
3. Vo vhodných prípadoch Komisia alebo príslušný financujúci orgán vykonáva preskúmania bezpečnosti výskumu a kontrolné postupy, ako aj kontroly návrhov a akcií, ktoré vyvolávajú bezpečnostné otázky.
4. Právne subjekty, ktoré sa zúčastňujú na akcii, prijímajú v relevantných prípadoch primerané opatrenia v oblasti bezpečnosti výskumu počas celého životného cyklu projektu. Akcie, ktoré nie sú v súlade s bezpečnostnými pravidlami podľa tohto článku, sa môžu kedykoľvek zamietnuť alebo ukončiť.

Etika a integrita vo výskume

1. Realizované akcie musia byť v súlade s:
 - a) príslušným úijným, vnútroštátnym a medzinárodným právom vrátane Charty základných práv Európskej únie a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a jeho dodatkových protokolov;
 - b) etickými zásadami vrátane najvyšších štandardov integrity výskumu.
2. Pokiaľ ide o postupy udeľovania uvedené v pracovnom programe, právne subjekty zúčastňujúce sa na akcii spĺňajú všetky tieto požiadavky:
 - a) predložiť sebahodnotenie z hľadiska etiky vo vzťahu k cieľu, vykonávaniu a pravdepodobnému vplyvu činností vrátane potvrdenia a opisu súladu s odsekom 1;
 - b) poskytnúť potvrdenie, že činnosti budú v súlade s i) Európskym kódexom etiky a integrity výskumu; ii) celosvetovým kódexom správania pre rovnocenné výskumné partnerstvá a že sa nebudú vykonávať žiadne činnosti vylúčené z financovania;
 - c) pri činnostiach vykonávaných mimo Únie poskytnúť potvrdenie, že tie isté činnosti by boli povolené v niektorom z členských štátov;
 - d) pri činnostiach, pri ktorých sa využívajú ľudské embryonálne kmeňové bunky, poskytnúť v náležitom prípade podrobné údaje o licenčných a kontrolných opatreniach, ktoré prijímú príslušné orgány dotknutých členských štátov, ako aj podrobné údaje o etických povoleniach, ktoré musia byť udelené pred začatím príslušných činností;
 - e) pred začatím príslušných činností získať všetky povolenia alebo iné povinné doklady od príslušných vnútroštátnych a miestnych etických komisií alebo iných subjektov, ako sú orgány pre ochranu osobných údajov, a uchovávať tieto doklady v spise, ktorý sa na požiadanie poskytne Komisii alebo príslušnému implementačnému subjektu.

Kapitola II

Granty

Článok 23

Výzvy na predkladanie návrhov

- 1. Obsah výziev na predkladanie návrhov je v prípade všetkých akcií uvedený v pracovnom programe.
- 1. Výzva na predkladanie návrhov sa nevyžaduje pri koordinačných a podporných akciách, ktoré:
 - a) majú vykonávať právne subjekty určené v pracovnom programe a
 - b) nepatria do rozsahu pôsobnosti výzvy na predkladanie návrhov v súlade s článkom 198 písm. e) nariadenia (EÚ, Euratom) 2024/2509.
- 2. V pracovnom programe sa stanovujú výzvy na predkladanie návrhov, pre ktoré možno udeliť známku excelentnosti. Informácie týkajúce sa žiadosti a hodnotenia možno poskytnúť zainteresovaným financujúcim orgánom pod podmienkou uzavretia dohôd o mlčanlivosti, pokiaľ žiadateľ proti tomu nepodal výslovnú námietku.
- 2a. Komisia a ďalšie financujúce orgány v relevantných prípadoch uplatňujú dvojfázový postup predkladania a hodnotenia s cieľom zjednodušiť postup podávania žiadostí pre prijímateľov, a to najmä v pilieri II. Vo vhodných prípadoch sa v prvej fáze hodnotenia môžu hodnotiť anonymizované návrhy.

Článok 24

Finančná kapacita žiadateľov

- 1. Ako dodatok k výnimkám uvedeným v článku 201 ods. 5 nariadenia (EÚ, Euratom) 2024/2509 sa finančná kapacita koordinátora overí, iba ak sa na akciu požadujú finančné prostriedky zo zdrojov Únie v hodnote 1 000 000 EUR alebo viac.

2. Bez ohľadu na odsek 1, ak existujú dôvodné pochybnosti o finančnej kapacite žiadateľa alebo ak existuje vyššie riziko z dôvodu účasti na viacerých prebiehajúcich akciách financovaných z programov Únie pre výskum a inovácie, takisto sa overí finančná kapacita ostatných žiadateľov alebo koordinátorov aj v prípade, keď požadované finančné prostriedky sú pod prahovou hodnotou uvedenou v odseku 1.
3. Ak je finančná kapacita systematicky zaručená iným právnym subjektom, overí sa jeho finančná kapacita.
4. V prípade, že je finančná kapacita žiadateľa slabá, účasť žiadateľa môže byť podmienená poskytnutím vyhlásenia o spoločnej a nerozdielnej zodpovednosti zo strany prepojeného subjektu.
5. Príspevok do vzájomného poisťovacieho mechanizmu stanoveného v článku 30 sa považuje za dostatočnú záruku podľa článku 155 nariadenia (EÚ, Euratom) 2024/2509. Od prijímateľov sa nesmie prijať, ani sa im nesmie uložiť žiadna ďalšia záruka alebo zábezpeka.

[Článok 25

Kritéria udeľovania a výber ponúk

1. Návrh sa hodnotí na základe týchto kritérií na vyhodnotenie ponúk:
 - a) excelentnosť;
 - b) vplyv;
 - c) kvalita a efektívnosť vykonávania.

V pracovnom programe sa stanovujú podrobnosti týkajúce sa uplatňovania kritérií na vyhodnotenie ponúk uvedených v odseku 1.

2. Odchylné od odseku 1 sa na hodnotenia v rámci akcií ERC v oblasti výskumu na hraniciach poznania a akcií zameraných na výskum a odbornú prípravu uplatňuje len kritérium excelentnosti uvedené v písmene a) uvedeného odseku.

Článok 26

Lehota na udelenie grantu

1. Odchylné od článku 197 ods. 2 prvého pododseku nariadenia (EÚ, Euratom) 2024/2509 sa uplatňujú tieto lehoty:
 - a) na informovanie všetkých žiadateľov o výsledku hodnotenia ich žiadosti maximálna lehota piatich mesiacov od konečného termínu na predloženie úplných návrhov;
 - b) na podpísanie dohôd o grante so žiadateľmi maximálna lehota siedmich mesiacov od konečného termínu na predloženie úplných návrhov.
2. Bez toho, aby sa narušila kvalita postupu hodnotenia a udeľovania, sa v pracovnom programe môžu stanoviť kratšie lehoty ako sú lehoty stanovené v odseku 1.
3. Ako dodatok k výnimkám stanoveným v článku 197 ods. 2 druhom pododseku nariadenia (EÚ, Euratom) 2024/2509 možno lehoty uvedené v odseku 1 tohto článku prekročiť v prípade akcií ERC, akcií, ktoré dostávajú podporu z viacerých zložiek tohto programu alebo z iných programov Únie, a v prípade predloženia akcií na posúdenie z hľadiska etiky, bezpečnostnú kontrolu alebo posúdenia na ochranu konkurencieschopnosti Únie vrátane jej strategických aktív a záujmov.

[Článok 27

Miery financovania

1. Na všetky činnosti, ktoré sa financujú v rámci akcie, sa uplatňuje jednotná miera financovania. Maximálna miera na akciu sa stanoví v pracovnom programe.

2. Možno uhradiť až 100 % celkových oprávnených nákladov na akciu v rámci programu okrem nákladov právnych subjektov zameraných na tvorbu zisku, v prípade ktorých možno uhradiť najviac 70 % celkových oprávnených nákladov. Odchylné od toho majú MSP nárok na mieru financovania až 100 % celkových oprávnených nákladov.

Článok 28

Nepriame náklady

1. Nepriame oprávnené náklady predstavujú 25 % celkových priamych oprávnených nákladov s výnimkou priamych oprávnených nákladov na subdodávky, finančnej podpory tretím stranám a jednotkových nákladov alebo jednorazových platieb, ktoré zahŕňajú nepriame náklady. Vo vhodných prípadoch sa nepriame náklady zahrnuté v jednotkových nákladoch alebo jednorazových platbách vypočítajú použitím paušálnej sadzby uvedenej v predchádzajúcej vete s výnimkou jednotkových nákladov na vnútropodnikovo fakturované tovary a služby, ktoré sa vypočítajú na základe skutočných nákladov v súlade s bežným postupom nákladového účtovníctva prijímateľa.
2. Bez ohľadu na odsek 1 možno nepriame náklady vykázať v podobe jednorazovej platby alebo jednotkových nákladov, ak sa tak stanovuje v pracovnom programe.

Článok 29

Oprávnené náklady

1. Odchylné od článku 193 ods. 2 nariadenia (EÚ, Euratom) 2024/2509 sú náklady na prostriedky, ktoré poskytli tretie strany vo forme nefinančných príspevkov, oprávnené do výšky priamych oprávnených nákladov tretej strany.
2. Odchylné od článku 195 ods. 2 nariadenia (EÚ, Euratom) 2024/2509 sa príjmy vytvorené zhodnotením výsledkov nepovažujú za príjmy akcie.

- 2a. V príspevku Únie na akcie Marie Curie-Skłodowskej sa primerane zohľadnia všetky dodatočné náklady prijímateľa súvisiace s materskou dovolenkou, rodičovskou dovolenkou, pracovnou neschopnosťou, mimoriadnou dovolenkou alebo so zmenou najímajúcej hostiteľskej organizácie alebo zmenou rodinného stavu výskumného pracovníka počas doby platnosti dohody o grante.

Článok 30

Vzájomný poisťovací mechanizmus

1. Týmto sa zriaďuje vzájomný poisťovací mechanizmus, ktorý nahrádza mechanizmus zriadený v súlade s článkom 37 nariadenia (EÚ) 2021/695 a je jeho nástupcom. Vzájomný poisťovací mechanizmus sa vzťahuje na riziko spojené s nevyhnutnosťou súm splatných určitými prijímateľmi programu Horizont Európa v rámci priameho a nepriameho riadenia, ako aj na všetky už existujúce riziká kryté v súlade s článkom 37 nariadenia (EÚ) 2021/695.
2. Vzájomný poisťovací mechanizmus spravuje Únia, ktorú zastupuje Komisia konajúca ako výkonný zástupca. Konkrétne pravidlá prevádzky vzájomného poisťovacieho mechanizmu stanoví Komisia prostredníctvom vykonávacieho aktu.
3. Prijímatelia poskytnú príspevok vo výške 5 % financovania z Únie na akciu. Na základe pravidelných transparentných hodnotení môže Komisia uvedený príspevok zvýšiť až na 8 % alebo ho znížiť pod 5 %. Príspevok sa započíta voči počiatočnej zálohovej platbe a vráti sa prijímateľom pri platbe zostatku. Uvedený príspevok nesmie presiahnuť sumu počiatočnej zálohovej platby.
4. Akýkoľvek finančný výnos vzniknutý v rámci vzájomného poisťovacieho mechanizmu a akékoľvek vymožené sumy predstavujú pre vzájomný poisťovací mechanizmus vonkajšie pripísané príjmy v zmysle článku 21 ods. 5 nariadenia (EÚ, Euratom) 2024/2509. Ak je výnos nedostatočný, vzájomný poisťovací mechanizmus nezasahuje a udeľujúci orgán vymôže akúkoľvek sumu priamo.

5. Po dokončení všetkých grantov, v prípade ktorých je riziko kryté vzájomným poisťovacím mechanizmom, môže Komisia vymáhať všetky sumy držané v rámci vzájomného poisťovacieho mechanizmu, pričom tieto sumy predstavujú vonkajšie pripísané príjmy v zmysle článku 21 ods. 5 nariadenia (EÚ, Euratom) 2024/2509 na účely programu alebo jeho nástupcu.

Článok 31

Vlastníctvo výsledkov

1. Prijímatelia sú vlastníkami výsledkov, ktoré vytvoria.
2. Dvaja alebo viacerí prijímatelia vlastnia výsledky spoločne, ak ich vytvorili spoločne a nie je možné:
 - a) určiť príslušný príspevok každého prijímateľa alebo
 - b) výsledky oddeliť pri podávaní žiadosti o ich ochranu.

Písomne sa dohodnú na rozdelení spoluvlastníctva a podmienkach jeho uplatňovania. Ak nie je dohodnuté inak, každý spoluvlastník môže udeliť tretím stranám nevýhradné licencie na zhodnotenie výsledkov v spoluvlastníctve (bez akéhokoľvek práva udeľovať sublicencie), ak s tým vopred oboznámi ostatných spoluvlastníkov a ak dostanú spravodlivú a primeranú náhradu. Spoluvlastníci sa môžu písomne dohodnúť na uplatnení iného režimu, než je spoluvlastníctvo.
3. Ak tretie strany podieľajúce sa na akcii (vrátane zamestnancov) majú práva k výsledkom, prijímatelia zabezpečia, aby sa tieto práva mohli uplatňovať spôsobom, ktorý je v súlade s ich povinnosťami týkajúcimi sa týchto výsledkov.
4. V riadne odôvodnených prípadoch môže prevod vlastníctva podliehať podmienkam stanoveným v pracovnom programe alebo dohode o grante vrátane požiadavky preniesť akékoľvek povinnosti týkajúce sa výsledkov.

Šírenie a zhodnocovanie

1. Prijímatelia spravujú svoje výsledky v súlade s povinnosťami stanovenými v pracovnom programe alebo dohode o grante. Ako súčasť toho prijímatelia:
 - a) chránia svoje výsledky, ak je to odôvodnené, najmä ak výsledky majú komerčný potenciál alebo sú relevantné z hľadiska bezpečnosti;
 - b) udeľujú prístup k svojim výsledkom a podkladom, ak je to potrebné na vykonávanie úloh akcie alebo v záujme zhodnotenia výsledkov;
 - c) vynakladajú maximálne úsilie na zhodnotenie svojich výsledkov buď priamo, alebo nepriamo, a to aj prostredníctvom prevodu alebo udelením licencie; ak sa výsledky nezhodnotia v stanovenej lehote, Komisia môže určiť nástroje, napr. nástroje používané na účely stratégie zhodnotenia stanovenej v kapitole III nariadenia (EÚ) XXX [Európsky fond pre konkurencieschopnosť], ktoré dotknutí prijímatelia použijú na uľahčenie zhodnotenia týchto výsledkov;
 - d) výsledky primeraným spôsobom zverejnia hneď, ako je to možné, pričom sa zachová dôvernosť výsledkov, ak je to nutné z dôvodu ochrany výsledkov, obáv o bezpečnosť alebo oprávnených záujmov;
 - e) držia sa praxe otvorenej vedy, a to aj:
 - i) zabezpečením otvoreného prístupu k všetkým recenzovaným publikáciám, pokiaľ ide o výsledky;
 - ii) zodpovednou správou výskumných údajov v rámci akcie a iných výsledkov v súlade so zásadami „vyhl'adateľnosti“, „prístupnosti“, „interoperability“ a „opätovnej použiteľnosti“ (tzv. zásady FAIR), ako aj zabezpečením otvoreného prístupu k nim, pokiaľ by to nebolo v rozpore s príslušnými právnymi predpismi a s oprávnenými záujmami vrátane komerčných záujmov alebo iných obmedzení;

- f) pokiaľ nie je v pracovnom programe stanovené inak, vypracujú a pravidelne aktualizujú plán správy svojich výsledkov vrátane údajov;
- g) poskytujú bezplatný prístup k svojim výsledkom na účely vypracúvania, vykonávania a monitorovania politik alebo programov týmto subjektom:
 - i) inštitúcie, orgány, úrady alebo agentúry Únie;
 - ii) vnútroštátne orgány členských štátov, ak sa tak stanovuje v pracovnom programe alebo dohode o grante.

Článok 33

Obstarávanie vo fáze pred komerčným využitím a obstarávanie inovačných riešení

1. Grantové akcie môžu zahŕňať alebo mať ako svoj primárny cieľ obstarávanie vo fáze pred komerčným využitím alebo obstarávanie inovačných riešení. Tieto obstarávania majú uskutočňovať prijímatelia, ktorí sú verejnými obstarávateľmi alebo súkromnými obstarávateľmi.
2. Postupy obstarávania:
 - a) ak ich uskutočňujú verejní obstarávatelia: musia byť v súlade s pravidlami hospodárskej súťaže a so zásadami transparentnosti, nediskriminácie, rovnakého zaobchádzania, správneho finančného riadenia a proporcionality, platnými pravidlami EÚ na ochranu strategickej autonómie Únie a regulačnými požiadavkami Únie pre konkrétne odvetvia;
 - b) ak ich uskutočňujú súkromní obstarávatelia: musia byť v súlade so zásadami ZFEÚ, pravidlami hospodárskej súťaže a uplatniteľným zmluvným právom, pravidlami EÚ na ochranu strategickej autonómie Únie a regulačnými požiadavkami Únie pre konkrétne odvetvia;
 - c) môžu povoľovať zadanie viacerých zákaziek v rámci toho istého postupu (využitie viacerých zdrojov);
 - d) umožňujú zadávať zákazky ponukám, ktoré predstavujú najvýhodnejší pomer medzi kvalitou a cenou, pričom sa musí zabrániť konfliktom záujmov.

3. V prípade obstarávania vo fáze pred komerčným využitím sa postup obstarávania môže urýchliť a môže zahŕňať nákup novátorských riešení na zjednodušenie a uľahčenie vykonávania.
4. Môžu sa uplatňovať osobitné podmienky, a to aj pokiaľ ide o miesto výkonu obstaraných služieb, tovaru alebo prác a vlastníctvo výsledkov a prístup k nim. Ako súčasť toho, pokiaľ ide o obstarávanie vo fáze pred komerčným využitím:
 - a) dodávatelia vlastnia prinajmenšom práva duševného vlastníctva k výsledkom, ktoré vytvorili, kým obstarávatelia získajú prinajmenšom bezplatný prístup k výsledkom na vlastné použitie, ako aj bezplatný prístup k výsledkom pre svojich súčasných a budúcich dodávateľov, aby mohli výsledky využívať v prospech obstarávateľov;
 - b) v núdzových situáciách, keď dodávatelia nedokážu dodávať dostatočné riešenia na uspokojenie širšieho dopytu na trhu EÚ, obstarávatelia majú právo udeliť tretím stranám alebo požadovať od dodávateľov, aby tretím stranám udelili právo na komerčné využitie výsledkov pre obstarávateľa a širšie trhy na nevýhradnom základe a za spravodlivých a primeraných podmienok;
 - c) ak dodávatelia v stanovenej lehote komerčne nevyužijú svoje výsledky alebo zneužijú svoje výsledky v rozpore s verejným záujmom, možno od nich vyžadovať, aby v súlade so zmluvou o verejnom obstarávaní previedli svoje vlastníctvo výsledkov na obstarávateľov.
5. Akcie verejného obstarávania uskutočňované Komisiou alebo implementačnými subjektmi môžu mať formu obstarávania vo fáze pred komerčným využitím alebo verejného obstarávania inovačných riešení. Tieto obstarávania uskutočňuje Komisia alebo príslušný implementačný subjekt vo svojom mene alebo spoločne s verejnými obstarávateľmi z členských štátov a tretích krajín pridružených k programu.

Kapitola III

Európska rada pre inovácie

Článok 34

Osobitné pravidlá týkajúce sa Európskej rady pre inovácie

1. V súlade s článkom 20 ods. 2 písm. a) bodom i) nariadenia (EÚ) XXX [Európsky fond pre konkurencieschopnosť] a ako sa uvádza v pracovnom programe, granty EIC na transformáciu sa môžu udeliť bez výziev na predkladanie návrhov na základe odporúčania programového manažéra a poradenstva nezávislých externých expertov, a to podľa jasných a objektívnych kritérií na účely následného financovania výsledkov dosiahnutých akciami financovanými z programu a nariadenia 2021/695 o programe Horizont Európa.
2. Nástroj EIC Akcelerátor podporuje len jednotlivých prijímateľov a jednotlivé subjekty, do ktorých sa investuje a ktoré sú MSP, a to najmä startupy a scaleupy a v riadne odôvodnených prípadoch malé spoločnosti so strednou trhovou kapitalizáciou.
3. Návrhy akcií v rámci nástroja EIC Akcelerátor môže predložiť jeden alebo viacero právnych subjektov, ktorých zámerom je zriadiť alebo podporiť potenciálneho príjemcu, a to s predchádzajúcim súhlasom tohto príjemcu. V prípade výberu na financovanie sa dohoda o grante a investičná dohoda podpíšu len s týmto príjemcom.
4. V prípade akcií s kombinovaným financovaním sa prijímateľ a subjekt, do ktorého sa investuje, môžu líšiť v tom zmysle, že subjektom, do ktorého sa investuje, môže byť holdingová alebo materská spoločnosť prijímateľa.
5. Financujúce orgány vykonávajúce programy Únie alebo vnútroštátne alebo regionálne financujúce orgány alebo programy certifikované Komisiou môžu priamo predložiť návrh na výzvu EIC Transformácia alebo EIC Akcelerátor, ak takéto návrhy vyplývajú z preskúmania projektu akcie financovanej certifikovanými financujúcimi orgánmi a programami a podliehajú podmienkam stanoveným v pracovnom programe EIC (EIC Plug-in a EIC Fast Track).

6. Pokiaľ ide o nástroj EIC Akcelerátor, tretie hodnotiace kritériá stanovené v článku 25 ods. 1 sa nahrádzajú úrovňou rizika akcie, kvalitou a efektívnosťou vykonávania a potrebou podpory Únie.
7. Investuje sa do subjektov, ktoré nie sú financovateľné bankami, a spoločne so spoluinvestovaním inými súkromnými investormi. Ak sa však takáto podpora neposkytuje v plnej miere v rámci Európskeho fondu pre konkurencieschopnosť alebo ak spoločnosti nenájdu súkromných spoluinvestorov v Únii alebo sú financovateľné len mimo EÚ, podpora týchto investícií sa môže vo výnimočných a riadne odôvodnených prípadoch poskytnúť s cieľom chrániť strategické záujmy Únie.
8. Odchyľne od článku 212 ods. 2 písm. a) nariadenia (EÚ, Euratom) 2024/2509 sa podmienky týkajúce sa hospodárskej životaschopnosti neuplatňujú na investičné akcie v rámci nástroja EIC Akcelerátor.

Odchyľne od článku 212 ods. 3 prvého, druhého a štvrtého pododseku nariadenia (EÚ, Euratom) 2024/2509 sa príjmy, vrátené platby a vymožené sumy z kapitálových akcií fondu EIC financovaných z tohto nariadenia a jeho predchodcov alebo z nich použijú na poskytnutie podpory Únie na kapitálové akcie fondu EIC. Odchyľne od článku 21 ods. 3 písm. f) a v súlade s článkom 21 ods. 5 nariadenia (EÚ, Euratom) 2024/2509 tieto zdroje predstavujú vonkajšie pripísané príjmy tohto programu.

9. Akcie s kombinovaným financovaním sa pozastavia, zmenia alebo v riadne odôvodnených prípadoch ukončia, ak sa nedosiahnu merateľné míľniky alebo ak prijímateľ bez riadneho zdôvodnenia odmietne investičnú podporu.
10. Fond EIC môže výnimočne udeliť nadväzujúce investície len v jednom z týchto dvoch prípadov:
 - a) ak je to potrebné na ochranu strategických aktív, záujmov, autonómie alebo bezpečnosti Únie alebo
 - b) ak by bez nadväzujúcej investície EIC následné kolá financovania neprebehli alebo by prebehli za podstatne menej priaznivých podmienok.

11. V pracovnom programe EIC možno stanoviť dodatočné obmedzenia týkajúce sa udeľovania nadväzujúcej podpory, najmä pokiaľ ide o rozsah tejto podpory. O takejto nadväzujúcej podpore je riadne a včas informovaný programový výbor.

Článok 35

Zrušenie

Nariadenie (EÚ) 2021/695 sa zrušuje s účinnosťou od 1. januára 2028.

Článok 36

Prechodné ustanovenia

1. Toto nariadenie nemá až do ukončenia dotknutých akcií vplyv na ich pokračovanie ani zmenu podľa nariadenia (EÚ) 2021/695, ktoré sa na tieto akcie aj naďalej vzťahuje až do ich ukončenia.
2. Z finančného krytia programu sa môžu uhrádzať aj výdavky na technickú a administratívnu pomoc potrebné na zabezpečenie prechodu medzi uvedeným programom a opatreniami prijatými v rámci predchádzajúceho programu podľa nariadenia (EÚ) 2021/695.

Článok 37

Nadobudnutie účinnosti a uplatňovanie

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom po jeho uverejnení v Úradnom vestníku Európskej únie.

Uplatňuje sa od 1. januára 2028.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

V Bruseli

Za Európsky parlament

Za Radu

predseda/predsedníčka

predseda/predsedníčka
